PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Semi-weekly Newspaper in Canada. Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

LIAUDIES BALSAS
Kanados Lietuvių Du-syk Savaitinis Laikraštis. Leidžiamas Lietuvių Spaudos Draugijos Kanadoj. P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

Nr. 423 ANTRADIENIS, BALANDŽIO (APRIL) 9, 1940, TORONTO, ONTARIO METAI IX

BLOKADOS SUSTIPRINIMO TIKSLU ANGLIJA IR FRANCIJA MINUOJA NORVEGIJOS VANDENIS

Sako M. King Už Pakeitimą Konstitucijos

OTTAWA, Balandžio 8. — Čia yra manoma, kad sekančioje parlamento sesijoje King patieks apsvarstymui ir priėmimui įstatymą apdraudai nuo nedarbo.

Svarbiausiu klausimu šiame reikale esąs British North America Act (Konstitucija) pakeitimas, nes to akto nepakeitus negalima tokios apdraudos įvesti. King reikalausiąs, kad tas aktas būtų pakeistas.

Šio akto pakeitimui reikalingas visų provincijų sutikimas. Iki šiol tik Kvebeko ir Albertos provincijos priešinosi. Bet kadangi Duplesio režimas jau prašalintas, manoma, kad ir Kvebeko provincija sutiks.

Jeigu visų provincijų sutikimas bus gautas, Kanados parlamentui teks prašyti Anglijos parlamentą, kad jis pakeistų B.N.A. Actą.

Kokios rūšies ta apdrauda numatoma, kol kas dar nežinia.

Gaisras Paliko 150 Benamiais

ST. FABIEN, Que., Balandžio 8. — Vakar vakare, Rimouski bažnytkaimyj kilo gaisras, kuris greitai išsiplėtęs apėmė apie 30 šeimų gyvennamius ir keletą ūkio trobėsių.

Nežiūrint dėtų pastangų gaisrą likviduoti, jis didelę dalį bažnytkaimio sunaikino, palikdamas 150 asmenų benamiais ir padarydamas $150,000 nuostolių.

Gaisras prasidėjo iš nevalyto kamino.

JUGOSLAVIJA IR ITALIJA VEIKS BENDRAI, JEI BUS MANOMA LYSTI Į ADRIJĄ

BELGRADAS, Balandžio 8.— Oficialūs Jugoslavijos rateliai reiškia nuomonę, kad Jugoslavija ir Italija veiks bendrai, kad neleisti Anglijai ir Francijai minuoti Adrijos jūrą.

Buvo paleisti gandai, kad Anglija ir Francija mėgins sulaikyti laivus, kurie gabena vokiečiams prekes iš Jugoslavijos uostų linkui Triesto, Italijos uosto, iš kur traukiniais gabenama į Vokietiją.

ROMA, Bal. 8. — Vokietijos laivas Ankara pribuvo į Triestą su 5,000 tonų bauxito del Vokietijos.

PARYŽIUS, Balandžio 8. — Francijos valdžia įsakė visiems viešbučiams, apartamentams, ligoninėms ir skalbykloms, kad jos ne daugiau kaip keturias dienas į savaitę šildytų vandenį.

Tas patvarkymas turi apimti laikotarpį nuo balandžio 1 d. ligi spalių 15 d. Toks patvarkymas išleistas vaduojantis aliejaus taupymo sumetimais. Nesilaikant įsakymo bus baudžiami.

RYMAS, Bal. 8. — Čia oficialiai paskelbta, kad laike susikirtimų Abisinijoje tapo užmušta du Italijos viršininkai.

NAUJAS KANADOS GUBERNATORIUS — Tai Altonijos grafas, karalienės Marijos brolis, kurs nesenai buvo paskirtas Kanados gubernatorium. Su juo grafienė, kunigaikštytė Alice. Į Kanadą atvyks birželio mėnesį.

Darbininkai Demonsrtavo Prie Francijos Konsulato

LONDON, Balandžio 8. — Vakar tūkstančiai Londono darbininkų buvo susirinkę Hyde Parke protestui prieš Francijos reakcionierius, kurie kelios dienos atgal pasiuntė po penkis metus į kalėjimą ir atėmė pilietines teises 36 parlamento nariams.

Atlikę masinį protesto mitingą atvirame ore minia išsirykiavo į eiles žygiavimui prie Francijos konsulato. Londono policija tuo susirūpino ir netoli konsulato sutvenkė savo jėgas sulaikymui demonstrantų. Demonstrantai žinodami policijos planus nesiskubino prie konsulato. Jie apie tris valandas demonstravo miesto gatvėmis.

Po apie trijų valandų demonstrantai susitiko su policija. Įvyko grumtynės. Demonstrantai šaukdami: "Paliuosuokite Francijos parlamento narius!" veržėsi prie konsulato. Policija neleido. Bet po nekurio laiko grumtynių, iš apie 3,000 demonstrantų, 600 prasivežė pro policiją prie Francijos konsulato, kur patiekė rezoliuciją prieš Francijos reakcionierius atlikusius "biauriausią žygį" prieš darbininkų klasę, koks tik kada nors yra žinomas Europos valstybių valdžių gyvenime, net ir karų laikotarpiais.

Policijos krikdomi demonstrantai ilgai neišsiskirstė. Jie policijos vaikomi šaukė: "Paliuosuokite Francijos parlamento narius!" "Laisvė žmonių atstovams!"

PARYŽIUS, Balandžio 8. — Praeitą šeštadienį Francijos policija Paryžiuje suareštavo deviniolika komunistų veikėjų ir atradę suėmė komunistinę spaustuvę, kuri slapta spausdindavus komunistinius atsišaukimus platinimui.

Kitas pranešimas sako, kad Francijos militarinis teismas nuteisė Francijos geležinkeliečių federacijos vadus: P. Semart, unijos sekretorių, ir R. Tournemaine, unijos kasierių, kurie apkaltinti už komunistinės propagandos vedimą ir nuteisti po tris metus kalėjimo ir per 5 metus jiems atimtos pilietinės teisės, taipgi uždėta po 2,000 frankų piniginės pabaudos.

Nuteistus parlamento narius ir šiaip komunistinius veikėjus Francijos valdžia planuoja išvežti Afrikon į savo kolonijas į nepakenčiamas žmonių gyvenimui vietas. Taip sakant į Francijos karštąjį Sibirą.

Janauskas Prisiuntė Dar 7 Skaitytojus

Rengiant laikraštį spausdinimui gavome laišką nuo draugo Janausko, kuriame jis rašo:

"Antroj šio laiško pusėj rasite adresus 7 naujų skaitytojų. Šią naktį gerai miegosiu, nes per paskutines tris dienas padariau 75 rublius. Užėjau aukso mainas.

"Ryt vėl būsiu Brooklyne.. Jie ten rengia Liaudies Balso naudai 'šurum-burum.' Atrodo, kad per septynias savaites padarysiu $800."

300 KAREIVIŲ UŽPUOLĖ NEGRĄ ORKESTRO VEDĖJĄ

CALGARY, Balandžio 7. — Apie 300 kareivių užpuolė ant 29 metų amžiaus negro orkestro vedėjo namų ir išdaužė langus, sulaužė baldus ir norėjo jį patį sumušti, bet pribuvus policija jį išgelbėjo.

Pas jį rastą baltaodį kareivį išvilko iš uniformos ir aplamdė.

Sako, kad negras juos įžeidęs ką tai jiems pašiepiančiai pasakydamas.

Kokie "Balsai iš Dangaus" Girdimi Vakarinėj Ukrainoj

MASKVA. — Vakarinėje Ukrainoje ir Vakarinėje Baltarusijoje pirm paskutinių rinkimų buvo paklėista daug laiškų su tokiais atsišaukimais:

"Aš, Jėzus Kristus, liepiu visiems kunigams, visiems, kurie tiki į Šventąją Bažnyčią, kovot priešą" (reiškia, Sovietus).

Katalikų-unijatų bažnyčios vyriausias dvasiškis Tarnopolyje, kun. Passeka per pamokslą sakė, kad jis girdėjęs "pranešimus iš dangaus." Tai tokie pat pranešimai, kokius skleidė Anglijos radio prieš Sovietus.

Franciškonų vienuolis Rafael bažnyčioje kalbėjo lenkam darbininkam, kad Sovietai pavertę juos vergais.

Sovietų vyriausybė juokiasi iš tokių pamokslų ir "balsų iš dangaus," ir netraukia tų dvasiškių į teismą, kaip rašo "Bezbožnik" (Bedievis).

RAUDONARMIEČIAI GERAI ELGIAS BALTIJOS KRAŠTUOS

KAUNAS. — Pagal United Press pranešimą, Lietuva, Latvija ir Estonija pripažįsta, jog Sovietai nesikiša į jokius vidujinius tų šalių reikalus, o Sovietų kariuomenė, stovinti paskirtose vietose tuose kraštuose, taisykliškai užsilaiko ir nesimaišo su vietiniais gyventojais.

Vokiečiai Netekę 6 Orlaivių Orlaivių Susikirtimuose

LONDON, Balandžio 8. — Pabaigoj pereitos savaitės oorlaivių susikirtimuose Vakarų Fronte ir pereitą sekmadienį Anglijos ir Vokietijos orlaivių susikirtimuose Vokietija netekus šešių karo orlaivių.

Vakarykščiame orlaivių susikirtime ant Šiaurės Jūros Anglija neteko dviejų bomberių. Norvegija neteko prekinio 2,118 tonų įtalpos laivo Novarra, kuris vokiečių submarinų nuskandintas kelionėje iš Anglijos su anglimis.

Iš Francijos praneša, kad naziai vėl pradėsią naują laivų skandinimo vajų.

BERLYNAS, Balandžio 8. — Čia pranešama, kad orlaivių susikirtime ant Šiaurės Jūros vokiečiai numušę du Anglijos bomberius ir savo nepraradę nė vieno.

Vakarų fronte taipgi vokiečių orlaivininkai laimėję orlaivių susikirtimuose.

Norvegijos Padėtis Darosi Nepaprastai Kebli ir Pavojinga; Atrodo, Kad Jinai Anksčiau Ar Vėliau Bus Įtraukta į Karą

NEGALI GYVENTI BE KARALYSTĖS — Hercogas Otto, buvusios Austro-Vengrijos karaliaus sūnus, laksto po pasaulį ieškodamas paramos jo sumanymui atsteigti savo tėvo karalystę. Pereitos savaitės pabaigoj lankėsi ir Toronte su savo broliu hercogu Feliksu. Paveiksle matomas su keliomis hungarų tautos moterimis, kurios sutiko jį vienoj hungarų bažnyčioj.

LONDONAS, Balandžio 8. — Anglijos ir Francijos valdžios paskelbė, kad jų karo laivai minuoja Norvegijos vandenis Norvegijos pakrantėmis, kad sulaikyti Skandinavijos kraštų Vokietijai parduodamą geležies rūdą.

Abiejų šalių valdžios savo pareiškimu perspėjo visų šalių laivus, kad jie saugotųsi minų palei Stadhlandet pusiausalį. Bud ir West fiordus.

Užimtos vietos bus karo laivų patruliuojamos per 48 valandas, kad perspėti Norvegijos ir kitų šalių laivus.

Pareiškimas tokius Anglijos ir Francijos žygius neutralės valstybės vandenyse teisina vokiečių submarinų ir orlaivių teroru prieš Anglijos ir neutralių valstybių laivus. Vokiečiai nuskandinę 150 neutralių laivų su 1,000 žmonių, peržengdami tarptautinius karo įstatymus.

Tokie žygiai, aišku, Norvegijos padėtį daro nepaprastai pavojinga. Kitais žodžiais tariant, karas žingsnis po žingsnio atsikrausto į jos teritoriją.

Prie ko tokie Anglijos ir Francijos žygiai neutralės valstybės vandenyse prives, sunku dabar numatyti, bet kad neduos Norvegijai naudos, tai aišku. .

Kas liečia geležies rūdos plaukimą į Vokietiją, Botnijos įlankai atšilus jie galės ją gabentis Baltijos jūromis.

Anglija Suvienyt. Valstijom Už Orlaivius Mokės Degtine

LONDON, Balandžio 8.—Anglijos valdžia susirūpino perdideliu Anglijos valiutos plaukimu į užsienius. Tuo tikslu griežtai aprubežiuoja iš užsienio pirkimą nekarinių reikmenų.

Valdžios apskaičiavimu, daugiausia Anglijos valiutos išplaukia į Suvienytas Amerikos Valstijas, todel pirmoje eilėje ir imsis rubežiuoti prekybą su Suv. Amerikos Valstijomis.

Už Anglijos perkamus Suvienytose Valstijose karo orlaivius stengsis mokėti ne su svarais sterlingų, bet su Anglijoj gaminta degtine. Suvienytose Valstijose, Hollywoode gamintų filmų įvežimą į Angliją griežtai rubežiuosią, nes už jas kas metai Anglija išmokėdavus po $35,000,000 ar $45,000,000. Aprubežiuos ir daugelio kitų prekių įvežimą iš užsienio.

Fordo Kompanija "Uždirbo" $3,012,570

WINDSOR, Ont., Balandžio 8. — Ford Motor Company of Canada pereitais metais gavo gryno pelno $3,012,570, kaip praneša kompanijos raportas šėrininkams. Kiekvienas šėras "uždirbo" po $1.81. 1938 metais kiekvienas šėras "uždirbo" po $1.96.

Karui išsiveržus automobilių pirkimas kiek sumažėjęs, todel ir pelnas truputį nupuolęs.

TORONTO, Ont., Balandžio 8. — Gatineau Power Kompanija pereitais metais gavo pelno $2,483,334.

ANGLIJA RENGIASI SUIMTI VYRUS IKI 35 METŲ

LONDONAS, Balandžio 8. — Apie birželio pabaigą Anglija turės 3,000,000 vyrų armiją ir padėjusi pamatus del 5,000,000 vyrų armijos su pabaiga 1940 metų.

Pereitą šeštadienį suregistravo visus, kurie pasiekė 25 metų amžiaus. Balandžio 27 registruos 26 metų amžiaus vyrus.

Nuo 20 iki 27 metų vyrų suėmimas sudarys 3,000,000 armiją. O kai bus suimti vyrai iki 35 metų amžiaus, armija pasidarys 5,000,000 vyrų.

KAREIVIŲ NAŠLĖS RENGIASI MARŠUOTI Į OTTAWĄ

VERDUN, Que., Balandžio 8. — Mrs. Margaret Wainford, pensijų negaunančių kareivių našlių organizacijos prezidentė, pareiškė, kad bus rengiamas maršavimas į Ottawą, jeigu valdžia neduos joms pensijų.

Šis faktas parodo, kaip kapitalistinė valdžia atsineša į žmonas tų, kurie padėjo savo gyvybes už jų interesus.

SOVIETAI IR SUOMIJA SKIRIA SAVO ATSTOVUS

MASKVA, Balandžio 8. — Sovietų Sąjunga savo atstovu Suomijai nuskyrė Ivaną S. Zotovą, buvusį SSRS atstovą Rygoj. Rygon bus pasiųtas V. Derevianskis.

Suomijos valdžia savo atstovu Sovietų Sąjungai paskyrė Juho Paasikivį, kurs vadovavo Sovietų-Suomių derybas.

Norvegija Reikalauja Minas Išrinkti

OSLO, Balandžio 8. — Norvegija pasiuntė Anglijai ir Francijai prostesto notą su reikalavimu visas minas, padėtas Norvegijos vandenyse, tuojaus išrinkti, taipgi visus karo laivus ištraukti iš Norvegijos vandenų.

Norvegijos vandenų minavimą Norvegija smerkia kaip biauriausį neutralumo laužymą.

Norvegijos manymu, Anglija ir Francija sulaužė tarptautinį įstatymą. Be to, Anglija sulaužius savo sutartį su Norvegija, pagal kurią Norvegijai leidžiama prekiauti su Vokietija.

Protestas buvo pasiųstas po kabineto posėdžio, kuriame buvo diskusuojamas Anglijos ir Francijos žygis prieš Norvegijos neutralumą.

VOKIEČIAI KONCENTRUOJA 100 LAIVŲ KOVAI PRIEŠ BLOKADĄ

OSLO, Balandžio 8. — Norvegijos skūneris atgabeno 40 vokiečių ir anglų jūrininkų ir pusę tuzino lavonų. Šiaurės jūroj įvykęs susikirtimas tarp anglų ir vokiečių laivų.

Palei Norvegijos pakraščius, ypatingai tas vietas, kurios užminuotos, randasi nemažas skaičius anglų karo laivų. Vokiečiai siunčią linkui Norvegijos pakraščiuose arti 100 karo laivų. Manoma, kad įvyks didelė kova,

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTU Į SĄVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.

Asmeniškai kreipkitės 6 Denison Ave.

TAIP VADINAMOS BURŽUAZINĖS DEMOKRATIJOS GADYNEI ATĖJO GALAS

Tai demokratijai, ajie kurios gynimą šiandien daug kalba visa buržuazinė ir socialistinė spauda, jau atėjo galas. Šis karas jos ne tik neišgelbės, bet visiškai ją sunaikins. Tas taip aišku, kad kiekvienam bent kiek daugiau apsitrynusiam žmogui galima matyti.

Buržuazinė demokratija pasireiškė tuo metu, kai buržuazinė sistema buvo pačiame žydėjime. Jinai taip greitai nyksta, kaip pati kapitalistinė sistema nyksta. Tai svarbiausias buržuazinės demokratijos požymis. Matote, kuomet viskas gerai, kuomet darbų užtenka, tuomet darbo žmonės būna dalinai pasitenkinę. O kuomet žmonės būna pasitenkinę, tuomet ir reikalavimų nėra. Valdančioji klasė gali valdyti darbo žmones ir be diktatūros.

Dabar tokių gerlaikių, kokių buvo praeityje, niekas nebelaukia. Daugelis net ir iš buržuazijos kempės žmonių mato, kad kapitalistinė sistema svirduliuoja visose šalyse. Ji jau nusenusi, supuvusi. Tą mato net ir toks žmogus, kaip Wellsas, žymiausias anglų istorikas, rašytojas. Tikrenybėje taip ir yra. Po pereito karo gerlaikis buvo labai trumpas. Jis nesitęsė nei dešimties metų. Tačiau ne visose šalyse tas laikotarpis buvo tikrai gerlaikio ir demokratijos laikotarpiu. Po karo Italijos ir daugelio kitų šalių kapitalistai negalėjo grįžti prie demokratinių metodų. Nekurios šalys, kaip Anglija, Vokietija, Suvienytos Valstijos, buvo pradėjusios krypti į demokratijos pusę, bet ir pastarosios neilgam. Naujai užėjęs kapitalistinis krizis pasuko ratą atgal. Dabar, prie krizio prisidėjus karui, visose ir į demokratijos pusę krypusiose šalyse vėl grįžtama prie reakcinių diktatūrų. Kaip tokioj Francijoj, tai einama jau prie kraštutinumų. Paskutinėm dienom buvo išleistas parėdymas, pagal kurį darbininkus už komunistinę propagandą bus galima šaudyti arba tremti į Afriką į koncentracijos stovyklas. Karo metu demokratija dings ir tose šalyse, kuriose dar ne viskas sunaikinta. Visose šalyse yra tam tikri įstatymai, pagal kuriuos gali būti atimtos visos darbininkų teisės

Klausimas lieka, kas bus po šio karo. Jeigu, sakysime, po karo užviešpataus ilgas gerlaikio laikotarpis, tai gal bus dar laiko šiek tiek tą demokratiją atsteigti, išlyginti visas jos žaizdas. Jeigu, žinoma, gerų laikų nebebus, tuomet lik sveika ir demokratija.

Šis klausimas ir yra svarbiausiu klausimu sąrišyje su demokratijos likimu. Jeigu mes surasime, kad po karo užviešpataus nauja gerlaikio gadynė, tuomet mes prieisime prie išvados, jog dar bus laiko pasireikšti buržuazinei demokratijai. Jeigu mes prieisime prie išvados, kad ši sistema jau nebepagys, tuomet mums bus aišku, kokia kryptimi vystysis mūsų pasaulio eiga.

Jeigu kas studijavo istoriją, ypatingai šios sistemos gyvavimo istoriją, tas puikiausiai matė, kad jau gerokas laikas, kaip buržuazinė sistema eina vis blogyn ir blogyn. Teisybė, kad dabartiniais laikais mes matome daug įvairių atsiekimų kaip mokslo, taip ir industrijos srityje. Dabartiniai laikai vadinami moderniškais laikais. Bet taipgi teisybė, kad žmonių sugyvenimas dabar daug prastesnis, negu buvo kiek anksčiau. Klasinis pasidalinimas šiandien daug didesnis. Tokių žmonių, kurie turi visko, jau ne taip daug. Tas skaičius nuolatos mažėja ir mažėja. Tas nuolatos mažėjantis turčių skaičius tampa vis turtingesniu ir turtingesniu. Iš kitos pusės, darbo žmonių ir bedarbių skaičius auga ir auga. Ir šie žmonės eina vis biednyn ir biednyn.

Kai kas mano, kad karas nedarbą panaikins. Galimas daiktas, kad nekuriose šalyse bedarbių skaičius sumažės. Vyrai bus suimti į armijas, moterys pastatytos prie amunicijos ir kitų darbų. Bet tas nepanaikins nedarbo. Paėmimas vyrų į kariuomenę nereiškia padidėjimą darbų. Kai kareiviai bus paleisti, bedarbių skaičius ir vėl pasidarys nepaprastai didelis. Skaitlinės rodo, kad Kanadoj bedarbių skaičius sumažėjo mažai kuo daugiau už kareivių skaičių. Dar ir dabar Kanadoj yra keli šimtai tūkstančių asmenų, kurie gyvena iš pašalpos. Suvienytose Valstijose bedarbių priskaitoma iki 10,000,000. Vadinasi, karas darbų Suvienytose Valstijose nepadidino. Jeigu amunicijos ir ginklų gamyba padidėjo, tai kitos sumažėjo.

Nereikia būti pranašu, kad atspėti, jog po šio karo ilgo gerlaikio nebus. Milijonai bedarbių nepranyks nei karo metu. Dalį jų galės sugerti armijos, bet tai nebus bedarbių panaikinimas. Kaip greitai jie bus nebereikalingi, taip greitai jie atsidurs į bedarbių eiles. O jeigu juos pastatyts prie darbų, tai kitus turės paleisti. Prie dabartinės technikos ir dabartinės sistemos nedarbas jau nepanaikinamas. Galima be jokių abejonių tvirtinti, kad su šiuo karu kapitalistinė sistema įžengia į juodų dienų laikotarpį. Ji įžengia į paskutinį savo viešpatavimo perijodą. Ji svirduliuos į visas puses, kol galų gale bus visai parstumta.

Aiškus dalykas, kad panašiai bus ir su šios sistemos demokratija. Ji labai surišta su pačios sistemos gyvenimu. Suserga sistema — serga ir demokratija. Tokiu būdu viltys tų visų žmonių, kurie įsivaizdina, kad dar sugrįš buržuazinės demokratijos laikai, nueis už nieką. Kai buržuazinė santvarka griovė feodalizmo santvarką, kartu griovė ir tų dienų politinę santvarką. Kiekviena ekonominė santvarka turi ir savo politinę santvarką. Matote, politinė santvarka yra atspindis ekonominės santvarkos.

Yra sakoma, kad kas praėjo, tas jau nebesugrįš. Tas pats ir su ekonominėmis ir politinėmis sistemomis. Feodalizmas paseno ir išnyko. Jo vietą užėmė kapitalizmas. Bet dabar eina prie galo ir kapitalizmas. Jo vieton veržiasi socializmas. Ne toks socializmas, kurį perša visoki "socialistai," o tokis kokį paskelbė Marksas. Patinka jis, ar ne, nuo jo nepabėgsime. Tai neišvengiamas dalykas, nes tai ne vieno ar kelių žmonių dalykas, o pačių ekonominių sąlygų vystymosi dalykas. Pats kapitalizmas yra socializmo tėvas. Kapitalistinė santvarka savo vystymosi eigoje pagimdė tokias sąlygas, kurios verste verčia pasaulį pereiti prie kitokios ekonomijos ir politikos.

Šiandien vyriausia darbo žmonių ir bendrai visų žmonių problema žiūrėti į tai, ką mums neša rytojus. Karas, ar ne karas, rytojus bus kitas. Jeigu mes lauksime, kad sugrįžtų praeitis, labai apsigausime.

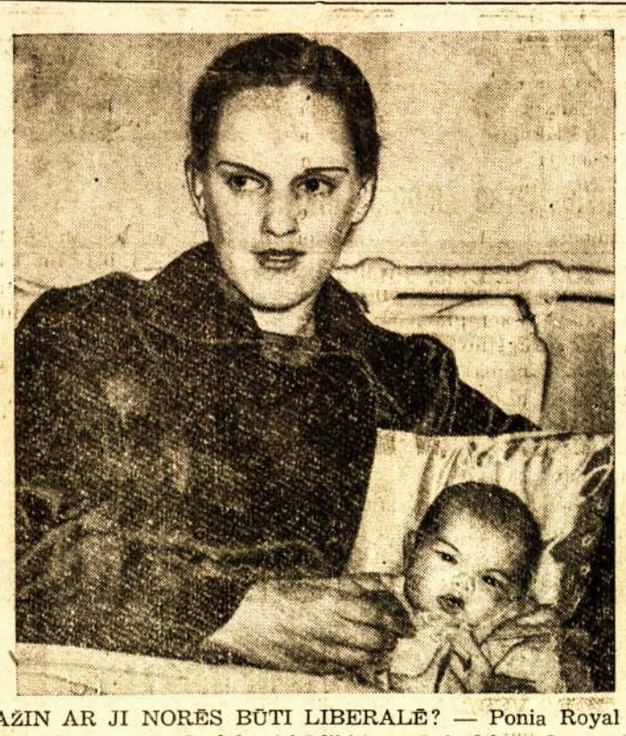

KAŽIN AR JI NORĖS BŪTI LIBERALĖ? — Ponia Royal La France ir jos vyras laukdami kūdikio manė, kad bus sūnus, todel ir vardą buvo parinkę — William Lyon Mackenzie King La France. Bet gimė ne sūnus, o duktė, todel ir planas pairo. Tačiau, norėdami savo liberališkumą atžymėti, savo dukteriai davė Liberal La France vardą. Tik tai klausimas stovi, ar ji norės būti liberalė, kai užaugs.

KĄ KITI RAŠO AR SAKO

Molotovas Apie Suomių Tivrtoves ir Žiaurumą

Faktai rodo, jog kaimynystėje Leningrado, visame Karelijos tarpvandenyje per 50 iki 60 kilometrų pločio, Suomijos valdžia buvo pasistačius daugelį galingų geležies-cemento fortų, ir apsitvirtinimų iš granito uolų ir žemių, kurie buvo apginkluoti kanuolėmis ir kulkosvaidžiais.

Skaičius šių apsitvirtinimų siekė daugelį šimtų. Šie fortai, ypač geležies-cemento pastatai, — pasiekdami aukštą laipsnį karinės stiprybės, sujungti vienas su kitu požeminiais keliais, apsupti prieštankiniais apkasais ir granitėmis skerspainėmis prieš tankus ir pastiprinti nesuskaitomais daugiais minų laukų, — sudarė vadinamąją Mannerheimo Liniją, kuri buvo pastatyta priežiūroje užsienių specialistų pagal modelius (francūzų) Maginot Linijos ir (vokiečių) Siegfried Linijos.

Reikia pastebėt, jog iki paskutinio laiko šie aptvirtinimai, buvo skaitomi neperlaužiamais, tai yra, — tokiais, per kokius da jokia armija niekad pirmiau nebuvo prasilaužus. Reikia taipgi prisiminti, jog karinė Suomijos vyriausybė stengėsi iš anksto paverst kiekvieną kaimelį šioj srityj į aptvirtintą poziciją, aprūpintą ginklais, radio antenomis, kūro stotimis ir t.t. Daugelyje dalių Pietinės ir Rytinės Suomijos buvo nutiesti geležinkeliai ir vieškeliai, neturintieji jokios ūkiškos-ekonominės svarbos, ir pravesti iki pat mūsų rubežiaus.

Trumpai tarus, karo veiksmai Suomijoj parodė, kad jau apie 1939 metus Suomija, o ypač Karelijos tarpvandenis buvo paverstas į ginklų vietą, priruoštą pašalinėms valstybėms daryti užpuolimą ant Sovietų Sąjungos, užpuolimą ant Lemingrado. Neginčijami faktai rodo, kad priešiška politika iš Suomijos pusės, su kuria mes susidūrėme praeitą rudenį, buvo ne atsitiktinas dalykas. Jėgos, kurios kaip priešai nusistačiusios prieš Sovietų Sąjungą, buvo prirengusios Suomijoj tokias ginkluotas vietas prieš mūsų šalį ir pirmoj vietoj prieš Leningradą, kad, susidarius kokiai užsieninei padėčiai, nepalankiai Sovietams, Suomija galėtų suvaidinti savo vaidmenį planuose imperialistinių priešsovietinių jėgų ir jų talkininkų Suomijoj.

Raudonoji Armija ne tik sukriušino Mannerheimo Liniją ir tuom apsivainikavo garbe, kaip pirmoji armija pralaužt sau kelią sunkiausiose sąlygose, per platų, galingą ruožtą visai naujoviškų karinių aptvirtinimų; Raudonoji Armija ne tik sunaikino Suomijos ginklų vietas, priruoštas užpult Leningradą, bet jinai taipgi padarė galą kai kuriems priešsovietiniams planams, kuriuos tulos pašalinės valstybės apdirbinėjo per kelis pastaruosius metus.

Kaip labai priešiškai buvo nusistatę valdantieji ir kariniai Suomijos rateliai prieš mūsų šalį, kurie priruošė ginklų vietas prieš Sovietų Sąjungą, matome ir iš skaitlingų, ypatingai barbariškų žiaurumų, kuriuos suomiai baltagvardiečiai darė prieš Raudonosios Armijos kareivius, pakliuvusius į suomių rankas.

Pavyzdžiui, kada vienoj vietoj į šiaurius nuo Ladoga ežero baltagvardiečiai suomiai apsupo mūsų požeminę ligoninę, kur gulėjo 120 sunkiai sužeistų kareivių, tie suomiai visus juos išžudė iki paskutiniam. Kai kuriuos jie gyvus sudegino; kitiems sukriušino galvas, o dar kitus durklais nužudė bei sušaudė.

Negana, kad jie buvo mirtinai sužeisti, didelis skaičius mūsų kareivių, mirusių ten ir kitose vietose, buvo atrasti dar peršauti per galvą arba pribaigti šautuvų buožėmis; kai kurie peršautieji buvo atrasti dar su peiliu subadytais veidais.

Kai kuriem lavonam nukapotos galvos, kurių negalima buvo surasti. Kas liečia mūsų slauges, pakliuvusias į suomių baltagvardiečių rankas, tai jie pasielgė su jomis ypatingai žiauriai ir neapsakomai žvėriškai. Kai kuriuose atsitikimuose buvo rasti šių slaugių lavonai galva žemyn pririšti prie medžių.

Visi tie žvėriškumai ir nesuskaitomi žiaurumai tai buvo vaisius Suomijos baltagvardiečių politikos, kurie stengėsi sukelt kuo didžiausią neapykantą prieš mūsų šalį tarp Suomijos žmonių. Tai toks yra tikrasis veidas tų suomių, "vakarinės civilizacijos" čiampijonų.

Lengva suprast, jog karas Suomijoj buvo ne vien tik susikirtimas su suomių kariuomene. Ne. Dalykas buvo painesnis. Mūsų kariuomenė susidūrė ne tiktai su Suomijos kariuomene, bet taipgi su bendromis jėgomis imperialistų iš tam tikro skaičiaus šalių, o tame skaičiuje buvo anglai, francūzai ir kiti, kurie padėjo Suomijos buržuazijai ginklais, visų rūšių, ypač kanuolėmis ir lėktuvais, taip pat ir savo kariais, po "liuosnorių" skraiste, auksu ir visokiais reikmenimis ir įšėlusia propaganda, vedama visame pasaulyje, siekdami visais galimais būdais užkurt karą prieš Sovietų Sąjungą. — **V. M. Molotovas,** Sovietų Sąjungos premjeras ir užsienio reikalų komisaras, savo kalboje Aukščiausio Sovieto posėdy.

Jurgelionis Apie Susivienijimą Lietuvių Amerikoj ir Jo Šeimininkus

Per ilgus metus laiko Susivienijimas po truputį susikrovė didelę krūvą aukso, kaipo atsargos pinigus savo narių našlėms ir našlaičiams. Per ilgus metus laiko ta krūva aukso buvo mums kaip užvėja, kurioj mes raminomės, kad turime atsargos. Ta krūva aukso tebėra iki šiol. Ji tebėra užkeiktinai didelė ir tebegali duoti mums visiems užtikrinimą nelaimės valandoj. Bet jau nuo 14-kos metų dalis to aukso pavirto ir metai po metų vis daugiau virto į ką nors kitą ir nebebuvo auksu. Mūsų didelė krūva aukso apsinešė dulkėmis, jovalu ir šlamštu, ir po tomis dulkėmis, po tuo jovalu ir šlamštu sunku buvo įregėti auksą. Dar trys ketvirtadaliai krūvos pasiliko tikru auksu, bet virš tos krūvos kaip grybai drėgnumoje išaugo flapauzės, forklozuoti namai ir garažai ir popso dirbtuvės, namai su pamatais ir namai ant vištos kojų, namai su karčiamomis ir namai be karčiamų, ir didelis sąšlavynas gražiai spausdintų popiergalių, kurie kitą syk buvo vadinami aukso bondsais.

Rodos tas sąšlavynas visai neprivalėjo išaugti ant mūsų aukso krūvos. Bentgi jis neturėjo išaugti toks didelis. Bet jis išaugo, kaipo įkyrus liūdininkas mūsų menkumo. Jis pirmiausia liūdija, kad mes dorovėje nebuvome tvirti, kad nei mes patys nebuvome susitvirtinę dorovėje, nei mūsų vadai, nei mūsų religija, nei mūsų "politika" nei kiek nebuvo prisidėję prie mūsų sutvirtinimo dorovėje, ir kad mūsų sąžinės jauslumas buvo pranykęs prakeikto dolerio įtakoje. Tas sąšlavynas toliaus liūdija, kad mes buvome visuomeniški neišaugėliai, žmonės be atsakomybės ir garbės jausmo. Tas sąšlavynas liūdija, kad kas nors iš mūsų buvo latras, kas nors godišius, kas nors kvailys arba lengvai apgaudinėjamas grinorius, "suckeris."

Suprasdami šiandien tai viską, rodos turėtume suprasti ir tai, kad mums to sąšlavyno reikia kuogreičiausia atsikratyti ir daugiau sąšlavynų nebeauginti, dabojant, kad mūsų aukso krūva tiktai grynu auksu augtų. Bet, dėja, išrodo, kad tas sąšlavynas prilipo prie mūsų, kaip koks griekas. Jau praėjo dešimts metų kaip mes neva bandome apsikuopti, o tas sąšlavynas su visais savo kabėkliais koks buvo, toks ir tebėra, ir jame dyla ta dalis aukso, kurią galėtume gauti pardavę kenksmingus mums griozdus džunkmanui. Darosi dar blogiau. Begulėdamas ant mūsų pečių tas pūvėsių kraitis labai slopinančiai veikia į mūsų organizacijos dvasią, sumaišo ją su sąšlavomis ir purvais, užmuša iniciatyvą veikti organizacijos ateičiai, ir nukreipia ir narių ir centro valdybos dėmesį į visai pašalinę svetimą mums sritį.

Dalykai atėjo iki to, kad mes šiandien nebeturime tokios Pildomosios Tarybos, kuri pirmoj vietoj rūpintųsi tikraisiais Susivienijimo reikalais, apdraudos, labdarybės ir kultūros reikalais arba mūsų jaunimo auklėjimu ir Susivienijimo ateičia. Mes turime Pilomąją Tarybą, kuri visomis savo mintimis ir visa siela yra atsidavusi "rūpesčiams" a apie mūsų užgyventą sąšlavyną, ir be to nieko kito nemato ir negali matyti. Jeigu tie rūpesčiai apie sąšlavyną jau taip pagauna žmones patekusius į Pildomąją Tarybą, ir jeigu be to mes negalime būti, tai kažin ar mums nereikėtų turėti prie Tarybos, kuri rūpinasi sąšlavynu, dar kitą Tarybą, kuri rūpintųsi kultūriniais Susivienijimo reikalais. Susidarė padėtis, iš kurios turime greitai surasti išėjimą.

Eigoje dalykų dabartinė mūsų Taryba, kurios didžiuma narių pirmiau nebuvę prie Susivienijimo valdžios, tiesioginiai paveldėjo ne tikruosius fraternalės organizacijos rūpesčius, bet bėdas, kilusias iš to, kad buvo laužoma senoji Susivienijimo konstitucija, ir iš kitų nusižengimų ir prasilenkimų su teisingumu. Rezultate dabartinė mūsų Taryba užsiima plačiu "real estate" bizniu, ir jam kone visą savo laiką pašvenčia. Jieško nuomininkų, svarsto nuomos kontraktus, samdo agentus ir dženitorius,

(Nukelta ant 3 puslp.)

KAZYS JAKUBĖNAS

ISPANĖ TREMTINĖ

Virš Paryžiaus lietūs, lietūs nuolatos,
tų jau neregėsi tėviškės gražios.

Neliepsnos jau akys džiaugsmo žiburiais,
neskambės gitara liepos vakarais.

Ir atbėga vėjas tėviškės laukų,
ir švelniai kedena garbanas plaukų.

Taip teglamonėjo mylimo ranka,
o dabar tau vargas, o skriauda už ką?

Mylimas jau žuvo ir negrįš, nekels,
tik laukinės rožės ant kapų sužels.

Bet tu neregėsi niekad jų žiedų,
niekad nenuplausi skausmo nuo veidų.

Kur kalnai, pakalnės, upės ir kriokliai,
kur tos dainos švelnios plaukusios tyliai?

Ant žalių arimų, ant plačių vagų
dar garuoja kraujas kritusių draugų.

Tu nežvelk pro langą akimis liūdnom,
negrauding krūtinės dainomis graudžiom.

Virš Paryžiaus lietūs, lietūs nuolatos,
tu jau neregėsi tėviškės gražios.

O jei ir sugrįžtum paregėtum ją
tam tik, kad aplietum ašara graudžia.

(L. Ž.)

Pastabos

Kanados valdžia uždarė Kanadski Gudok, rusų darbininkų laikraštį, būk tai už tai, kad jis skleidęs "pronazišką" propagandą.

Tai biaurus melas. Jis uždarytas ne už "pronazišką" propagandą, o už prosovietišką propagandą.

Atrodo, kad valdžia nedrįsta pasakyti Kanados žmonėms, jog uždaro laikraščius už tai, kad jie simpatizuoja Sovietų Sąjungai.

* * * *

Bet tai dar neviskas. Ponas R. R. Farquharson, Globe and Mail štabo narys, rašo, kad Dr. Goebelsas, nazių propagandos ministeris, savo propagandą Kanadoj skleidžiąs per komunistinius laikraščius, supraskit, darbininkiškus.

Valdžios rateliai maną, kad Vokietijos propagandos ministerija tuos visus laikraščius ne tik finansuoja, o ir vadovauja.

Matote, kokių biaurių provokacijų griebiasi Kanados reakcionieriai ir liberališka jų valdžia.

* * * *

Jeigu ne kairieji laikraščiai, šiandien Kanada gal būtų pronazių rankose. Juk tam tikru laiku Kanados fašistai buvo sukrutę veikti.

Tur būt atsimenate, kad Kanados fašistų vadas Arcandas buvo pradėjęs kalbėti apie maršavimą į Ottawą.'

Jeigu Arcandas su tavo šalininkais negalėjo daug atsiekti, tai dėka darbininkiškai spaudai, kuri vedė prieš fašistus neatlaidžią kovą. Valdžia tuomet fašistų judėjimui visai nieko nesakė.

* * * *

Tas pats teisingumo ministeris, kuris dabar uždarė Kanadski Gudok, nenorėjo panaikinti spynos įstatymo, kuris užkirto kelią antifašistų veikimui.

Kada tas įstatymas buvo priimtas, arcandistų veikla Kvebeko provincijoj labai žymiai padidėjo.

Reikia atminti, kad Duplesis buvo artimas Arcando draugas. Arcandas redagavo Duplesio laikraštį.

Taigi, kaip matote, valdžia visai nazių veiklai nesipriešino. O dabar provokatoriškai kaltina tuos antifašistinius kovotojus skleidime nazių propagandos.

* * * *

Toks provokatoriškas darbas labai negražus. Tai visai nekrikščioniškas. Tai jau naziškas darbas.

Hitleris su savo šalininkais sudegino seimo rūmus, kad apkaltinti komunistus ir tokiu būdu pradėti persekioti juos. Bet to jo žygio niekas neužgyrė.

Dabar Kanados valdonai eina prie to paties darbo. Jie nori prikabinti prie darbininkiškos spaudos nazių propagandos ministeriją, kad pateisinti pažangios spaudos persekiojimą.

* * * *

Jeigu jie sakytų, kad Dr. Goebelsas duoda instrukcijas Hepburnui ir Conantui, tai dar būtų kiek panašiau, nes tie šiškos daug kartų savo išstojimais pasitarnavo naziams.

Bet kuomet yra sakoma, kad Goebelsas finansuoja darbininkišką spaudą, tai yra biauriausia provokacija.

Darbininkišką spaudą finansuoja darbininkai savo aukomis. Ji direktyvas ima iš darbininkų interesų.

* * * *

Francijoj, kai tik į ministeriją įėjo keli socialistai, išleistas parėdymas, pagal kurį už komunistinę propagandą bus baudžiama mirties bausme.

To parėdymo įgyvendinimas tenka socialistui teisingumo ministeriui.

Tai prie ko dasirito bendras socialistų ir reakcionierių bendras frontas.

* * * *

Buržuazija, kaip atrodo, iš Rusijos nei kiek nepasimokino.

Rusijos buržuazija irgi kiekvieną pažangesnį žmogų kankino visokiais būdais. Grūdo juos į kalėjimus, varė į Sibirą ir t.t.

Bet tas žiaurumas komunizmo nesulaikė.

* * * *

Išmintingiausiai pasakė ponia Rooseveltienė. Nesenai ji nurodė, kad reikalinga jaunimui duoti darbo, o tuomet jis komunizmo neieškos.

Jeigu buržuazija nori sulaikyti komunizmo plitimą, ji turi duoti žmonėms geresnį gyvenimą.

Komunistinis judėjimas yra protestas prieš dabartinę sistemą, kuri leidžia vieniems plaukyti didžiausiuose turtuose, o kitus verčia badmiriauti.

Kol tokia neteisybė nebus panaikinta, niekas darbo žmonių bruzdėjimo nesulaikys. Reakcija gali tik nekurį laiką sulaikyti. Bet po to jis išsiverš dar stipresnis.

J. Y.

MUILAS

- Muilo Svarba Kare -

Ar Jis Tik Pagelbininkas Švarai Palaikyti?

Kariniai propagandistai, kalbėdami apie savo priešą, dažnai šaukia: "Žiūrėkite, jie muilo neturi." Kaip kas iš klausytojų pamano: "Tai kas, kad neturi to menkniekio. Juk muilu nešaudo ir jo nevalgo. Gali ir be jo apsieiti." Taip mano visi tie, kurie tikrosios muilo reikšmės nežino.

Jei muilas būtų naudojamas tik nusiprausimui ir skalbimui, tai mes niekuomet negirdėtume, kad kas žeminančiai kalbėtų apie valstybę, kurioje pasireikštų trūkumas muilo. Nusiprausimui, skalbimui ir visokiems plovimams galima naudoti ir kitus chemikalus bei tiesioginiai gamtos suteiktus, su tam tikrais chemikalais, vandenis.

Muilo vartojimas švaros palaikymui yra tik pripuolamas dalykas, palyginus su tuo, kiek muilo suvartoja industrija gaminant įvairiausius gyvenimui reikmenis. Jei muilo negautų industrija, ji turėtų atsisakyti nuo gaminimo vielų, gumos, popieros, spausdinių, audinių ir daugelio kitų dalykų. Be artymiausiai gimininga muilui produkto, glycerinos, neįmanomas gaminimas ir daugelio sprogstamųjų medžiagų, bei sproginių.

Kaip Muilas Tarnauja Industrijoj?

Kiekviena Kanados industrijos šaka kasdien užsako didelius kiekius įvairių rūšių muilo gaminių.

Vielos gamintojai pareiškia, kad pradedant viela, tveriančia karo fronto apkasus, ir baigiant plauko storumo viela, vartojama telefono, telegrafo ir radio aparatams, yra negalima pagaminti be muilo. Kada norima vielą padaryti kuo plonesnę, tai reikalinga ją perleisti per daugelį tam tikrų kaskart mažesnių skylučių, per kurias vielos pertraukimas be muilo jokiu būdu neįmanomas. Čia muilas vartojamas atmieštas su vandeniu, tam tikrais chemikalais, kaipo atšaldytojas mašinų dalių ir neleidžiantis nutrūkti per skyles traukiamai vielai.

Chemikai ir odų išdirbėjai pareiškia: "Minkštos odos jokiu būdu negalima išdirbti be muilo, taipgi niekas kitas, o tik lajus pavaduoja ir kietos odos išdirbimą." Lajus yra gimininga muilui. Kas neturi lajaus, tiems turi trūkti ir muilo. Trūkstant lajaus, trūksta muilo — turi sustoti sukęsi odos išdirbystės industrijos ratai.

"Tiktai muilas atidaro aliejui kelią į odą," sako chemikai. Be muilo nebūtų galima priversti odos, kad ji priimtų aliejų, kas ją daro minkštą, atsparią ir tvirtą.

Daugelis nė nepagalvoja, kad batų, kuriuos jis ar ji dėvi, ar drabužius — kailinius, kuriuos vilki, jokiu būdu negalima padaryti be muilo. Milą, ar gelumbę jokiu būdu nebūtų galima tokiais padaryti be muilo. Vilnonius skalbinius nebūtų galima išskalbti be jų susitraukimo, jei nebūtų vartojamas tam tikros rūšies muilas.

Gumos išdirbystėje be muilo negalima apsieiti. Muilo-glycerinos atatinkama rūšis gumą padaro tvirtu ir naudingu įvairiausiems patarnavimams.

Popieros išdirbystėje muilas vartojamas jos padarymui lygiu. Ypatingai negalima be muilo padaryti gražių spalvuotais paveikslais papuoštų popierinių dėžučių. Be muilo negalima padaryti slidaus šviečiančio metalo, daugelio tepalų ir net kaip kurių medicinų.

Glicerinos Svarba

Muilo artymiausia giminė yra glicerina. Jos vartojimas industrijoje gali būti net platesnis, negu muilo. Glicerinos turėjimas ar neturėjimas net karo laimėjimą gali nusverti.

Glicerina ir muilas gaunamas iš riebalų, kaip tai: taukų, lajaus, aliejų. Kas turi riebalų, to ir industrijos ratai gali suktis.

Kalbėdamas apie dalyvaujančios kare Vokietijos padėtį, Dr. W. Lange, buvęs Berlyno universiteto profesorius, Amerikos mokslinių atsiekimų draugijoje pažymėjo, kad Vokietijos industrijai į metus reikalinga 230,000 tonų riebalų, iš kurių pasidarytų reikiamą kiekį glicerino ir muilo, bet Vokietija, nežiūrint išnaudojamų visų mokslinių priemonių, pasigaminanti tik apie 60,000 tonų riebalų.

Glicerina karui svarbi tuo, kad be jos negalima pasigaminti smarkiausių sproginių. Iš glicerinos-nitrorūgšties padaroma stipriausia žinoma sprogstama medžiaga — nitroglicerina. Glicerina yra svarbiausiu atstovu amunicijos fabrikuose, ypatingai dinamito gamyboje.

Šių dienų naujoviškiausių bombų ir minų be glicerino ne būtų galima padaryti. Šis dalykas ir išaiškina, kodel laike karo muilo ir glicerinos, "tam miekniekiui," švaros palaikymui neleidžiama laisvai vartoti. Juos "iki lašo" sugeria karinė industrija.

Prieštaraujančių Nuomonių Gaminiai

Muilas ir glicerina naudojama baisiausiems kariniams pabūklams gaminti, bet jie turi ir labai daug gerų ypatybių. Del šių dalykų ką mokslininkų tarpe iššaukia prieštaraujančių nuomonių ir veiksmų. Pavyzdžiui, Švedijos mokslininkas Alfred Bernhard Nobel paliko fondą, iš kurio kas metais būtų išmokama po $200,000 geriausia pasidarbavusiems del taikos. Bet kitas Švedijos mokslininkas, Carl W. Sceele, 1783 metais yra išradęs glicerina, kuri yra viena iš geriausių karo įrankių.

Kada kalbame apie glicerina, kaipo įrankį naikinimui — išsprogdinimui šių dienų mokslo atsiekimų, tai tenka prisiminti ir apie jos nepavaduojamas gerąsias puses.

Be glicerinos neapsieina gražiausių gėlių išauginimas ir negalimas be pažeidimo jų nuskynimas. Neapsieina ir metalo industrija, kur glicerina naudojama, kad metalas nepriliptų prie gaminamo daikto formų. Knygų spaustuvės be glicerinos patarnavimo padarymui reikiamų volų negalėtų atspausdinti knygų. Dailininkai gliceriną vartija geriausių savo kūrinių dažų suderinimui. Visokių gėrimų gamintojai gliceriną vartoja padarymui gėrimų priimnesniais gėrimui. Glicerina naudojama minkščiausios odos išdirbimui ir tuo pačiu kartu metalo įmonėse ją naudoja plieno užgrūdinimui. Papirosų gamintojai, fotografai ir filmų gamintojai negali apsieiti be glicerinos pagalbos.

Šių dienų žmonių gyvenimas be muilo ir glicerinos negali nė žingsnio žengti. Bet visa nelaimė tame, kad jie naudojami daugiau blogiems — pražūtingiems tikslams — karui, negu žmonijos gerbūviui plėsti. Mokslininkai ne tam juos išrado, kad jie būtų užkinkyti gaminimui mirties ir turto bei atsiekimų naikinimo pabūklų, bet tam, kad žmonės jais galėtų naudotis savo gyvenimui padaryti laimingesniu.

Pagal T. Sanderson. — **A. K.**

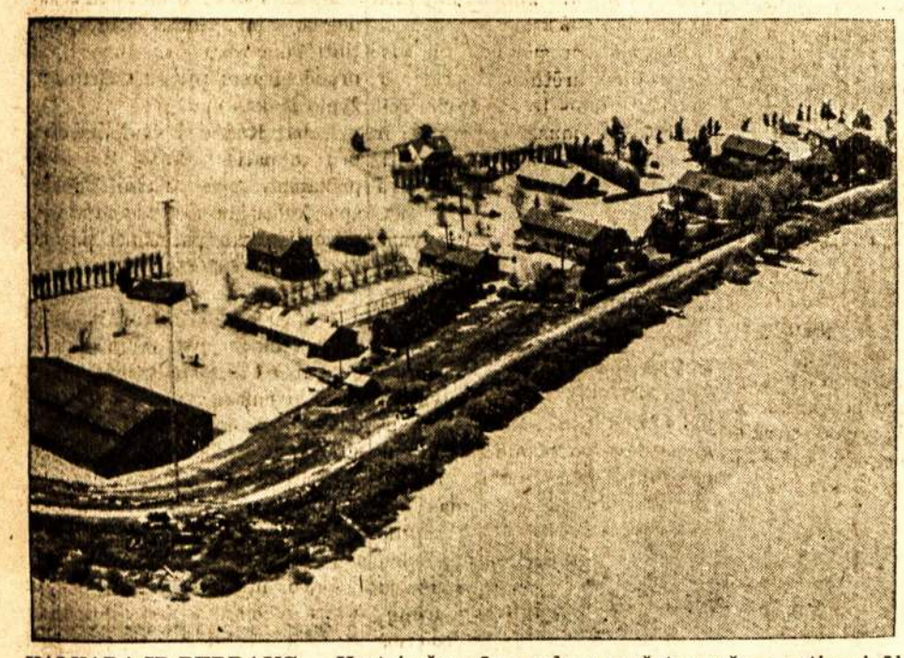

KAI KADA IR PERDAUG — Kartais žmonės vandens prašyte prašo, ypatingai ūkininkai. Bet kartais jo būna ir perdaug. Štai Rio Vista, Cal., namukai apsemti vandens iš visų pusių net ir tuo metu, kai upės nusėdo.

Pražyla, Kai Negauna Vitamino B Dalies

Kada gyvulio maistas neturi savyje tik vienos mažos dalies vitamino B, tas gyvulys greitai pražyla ir pasensta. Jog taip yra, tatai patyrė daktarė Agnes F. Morgan ir mokslininkė Helena D. Morgan, kurios per kelis metus tyrinėjo Californijos universitete, kaip įvairių rūšių maistas atsiliepia gyvuliams.

Ta vitamino B dalis yra kepenyse, mielėse, ryžių žievėse, pašariniuose alfalfos augaluose ir įvairiose žaliose daržovėse. Atskyrus gi ryžių sėlenas arba išpylus vandenį, kuriame daržovės buvo virtos, būna labai sumažinta arba visai pašalinta ši vitamino B. dalis. O kada jos nėra, tai genda įvairios gyvulio liaukos (gliandsai) ir jis abelnai sensta. Del šios vitamino dalies trūkumo taipgi genda oda, atsiranda ant jos spuogai-skauduliai, o žiurkių, šunų ir kitų gyvulių pataitės netenka pieno žindyt savo vaikus. Bet kai vėl būna pridėta prie gyvulių maisto ta vitamino B dalis, gyvuliai iš naujo pradeda jaunėt, pranyksta jų žilumas, o jauni gyvuliai vėl ima augti, nors jų augimas buvo sustojęs del trūkumo šios vitamino B dalies.

J. C. K.

Atidengia Daugiau Vitamino B Paslapčių

NEW ORLEANS, Louisiana. — Suvažiavime Ameri k i n i ų Draugijų dėlei Gyvybės Mokslų čionai, daktarai A. G. Hogan ir L. R. Richardson davė plačius pranešimus, kas patirta apie vitaminą B. Jiedu kreipė dėmesį į tai, jog vitaminas B nėra pavienė tos pačios rūšies medžiaga, nes vitaminas B tikrumoje yra grupė penkių vitaminiškų medžiagų, kurios vadinamos vitaminas B1, riboflavin, nikotiniška (tabakinė) rūkštis, vitamines B6 ir pantotheniška rūkštis.

Tiedu mokslininkai nurodė, jog nuo vitamino B6 priklauso kaulų išsivystymas ir bendras, kaip sakoma, "nuaugimas."

Dr. J. C. Keresztesy iš Mercko Laboratorijų vadino pantotheniską rūkštį net "gyvybės rūkštim," tokia svarbi jinai yra.

Daktarai Hogan, Richardson ir Patrick bandymais parodė, kad jeigu, pavyzdžiui, vištukas negauna vitamino B6, tai jo kaulai būna trumpi ir stori, o kremzlės silpnos.

Tas vitaminas randamas čieluose, ypač žaliuose grūduose, įvairiose nevirintose daržovėse ir visoj eilėj šviežių vaisių.

N.

TAI BENT "KOJOS"—Gainesville, Tex., cirko akrobatės ir jų tarpe klaunas su ilgomis "kojomis." Šie cirkininkai kiekvienais metais apvažinėja visą apylinkę su savo "štukomis," nors jų tarpe nėra nei vieno profesionalo cirkininko.

"PAMIŠIMAS" DEL VIENOS LIAUKOS STOKOS

Kai kurie žmonės elgiasi kaip pamišę tik todėl, kad jiems stoka syvų iš viršinkstinių (adrenal) liaukų žievės, kaip atrado daktaras Hans Hoff iš Vienos ir Dr. J. A. Shaby iš Irano. Net karštinėmis sergantieji, klejojantieji ligoniai beveik tuojau pradeda elgtis kaip protingi žmonės, kada jiem į kraują įleidžia syvų iš gyvulių viršinkstinių liaukų žievės.

APŽVALGA

(Atkelta nuo 2 puslp.)

perka anglis, taiso toiletus ir vanas, karščiuojasi ir basari del pasidalinimo darbais, iš kurių galima kelis dolerius pelnytis, samdo kontraktorius namams taisyti, taiso ir perstato senas flapauzes. Atėjus į Pildomosios Tarybos posėdį, sunku įsivaizdinti, kad atėjai į broliškos organizacijos valdytojų posėdį. Čia matai ne fraternalizmo išreiškėjus, ne kultūrininkus, ne idealistus, bet mažus biznierius labai karštai vedančius jiems paistaikiusį biznį. Čia per tirštas kalbas apie pleisterį ir toiletus, apie remontus ir remontus ant remontų negalima nei žodžio įterpti apie apšvietos ar broliškos pagalbos teikimą, apie pagerinimą mūsų apdraudos ar apie planus Susivienijimui stiprinti ateityje. Kalbėti apie bent kurį kultūrinį Susivienijimo uždavinį taip labai bizniškai Pildomoj Taryboj yra sunku. Jie tau duoda suprasti, kad tu tik jų laiką gaišini su niekniekiais, ir jeigu klauso, tai iš nuobodumo pradede snausti. Jie visuomet turi daug "svarbesnio" biznio. — **Kleofas Jurgelionis,** Susivienijimo Lietuvių Amerikoj organo T ė v y n ė s redaktorius, savo straipsnyje, kurio Naujienų redaktorius Grigaitis ir kiti neleido dėti į Tėvynę.

Tai kaip dalykai stovi Susivienijime valdant jį tautininkams ir socialistams.

SKAITYKIT ir PLATINKIT LIAUDIES BALSĄ!

JUOZAS BALTUSIS

ATOSTOGOS

— Tu turėtum pailsėti, — sako motina, — kaip tu atrodai! Pažiūrėk į veidrodį . . .

Ak, kam ji man tai sako? Ką gi parodys man veidrodis? Savo veidą aš seniai įžiūrėjau dešimtyse ir šimtuose veidų. Kasdien sutinku juos prie mašinų, trečios rūšies restoranuose, užmiesčio kvartaluose, kalėjime. Jie susilieja į vieną didžiulį veidą, ryškėja mano sąmonėje, skverbiasi į širdį, ir kasdien, kas valandą aš matau jį taip aiškiai, kaip niekados neparodys kad ir geriausiai pasidabruotas stiklo gabalas.

— Išvažiuotum kur, — vėl girdžiu motinos balsą. — Prie miško ar upės . . . Plaučius išvėdinsi, širdis atsigaus . . .

Ji kalba iš virtuvės, stovėdama prie ilgo kraujais aptekusio stalo. Čia pat stovi didžiuliai dubenys apšutintų kruopų, plačios rėčkos su bulvėmis ir su apmerktom kiaulinėm žarnom. Grindys slidžios nuo taukų, nuo privarvėjusio kraujo ir gausybės skysto, riebaus purvo.

Ji — vėdarų kepėja.

Giliais vidunakčiais, kai sėdžiu kambary, užsikniaubęs rankraščius, aš girdžiu, kaip pleška jos pakurta krosnis, urzgia tarkuojamos bulvės, dusliai murma maišomos su kraujas kuopos ir čiuksi vėdarus kemšanti mėsinė mašinėlė. Apyaušriu bute pasklinda karti, verčianti kosėt, degančių taukų smarvė. Tai ji pašovė vėdarus.

Aš praveriu duris. Motinos plaukai surišti skepeta, rankos aukštai atraitotos, ji įsistojusi į gilius kaliošus, užsidėjusi ceratinę priekyšę. Ir visa tai aptekę kraujais, kruopomis, apvarvėję taukais. Veidas ištysęs nuovargiu, sunkios blakstienos veria akis. Eisena sviruliuojanti. Bet ji stengiasi, skuba. Iki ryto vėdarai turi būti paruošti. Tada į turgų. Išpardavus turi skubėti į skerdyklą žarnų, kraujo. Grįžus — žarnas darinėti, plauti, bulves skusti, kruopas šutinti . . . Pora valandų miego ir . . . vėl viskas iš pradžios.

— Kada gi tu, mama, pailsėsi?

Ji moja ranka.

—Aš jau šeštoj . . . Nebeilgai . . . O prieš tave — ateitis! Taupykis.

Grįžtu į kambarį . . . Įkiri degančių taukų smarvė užėmė visas kerčias. Ji skverbiasi ne vien į nosį, bet ir kažkur giliau, į vidų. Kartais atrodo, lyg pačioj širdy kas sviltų.

— Mestum tu naktimis durniavęs, — vėl šneka motina. — Juodrankis, be klasių esi . . . Mokytieji tegu rašo . . . Moka jiems už tai. Ir laiko turi . . .

Aš tyliu.

Akys krypsta į suverstas rankraščių krūvas. Romanai, apysakos, novelės . . . Pradėta ir pradėta, pradėta ir pradėta, pradėta....

— Nėra laiko, nėra laiko! — rodos, šaukia viskas.

O kad taip iš tikrųjų kokie metai, pusmetis be kasdieninės duonos rūpesčių ir ilgų valandų! Užsidaryti su šia krūva, apšarpuoti, apobliuoti viską, užbaigti . . . paleisti į pasaulį . . . į žmones . . .

Turiu dvi savaites.

O šeimininkas, išleisdamas, pasakė:

— Toli neišdumk. Gal darbų užgrius . . . Kito neieškosiu!

Galėjo nesakyti. Kišenėj vos trys desėtkai.

— Kaip tik išauš, — sako motian, — tu — į Kleboniškį. Kaimelis skurdus. Kambarį už dešimtį litų gausi. O miškas, kaip medus. Vėl gi upė — panosėj . . .

— Gal ir gerai būtų.

— Ne blogo linkėdama siūlau . . .

Nutilo. Pasigirdo velkamos skardos džirgždimas. Tai ji traukė vėdarus apvartymui. Laistė tirpytais taukais. Vėl sudžinksėjo skarda. Pakišo atgal.

— Tik knygas palik, — šnekėjo toliau, — ir popierius . . . Meškerę geriau. Juk atostogos, — naudokis.

Aušta.

* * * *

— Karšto vandens rytais paduosiu . . . pieno atnešiu . . .

Prieš mane stovi čiupliutė, sijonėlis rodo uogienojų ir viržių nubružintas blauzdas.

— Patalinę ar savo turit?

— Turiu antklodę ir pagalvę. Štai, — rodau atsineštą ryšulį. Kad tik šiaudų po šonu . . .

— Bus, ponaiti. Šiandien pat atnešiu . . . Tik . . . tik tegu jau mūsų žodžiu . . . penkiolika . . .

— Ne iš raškažio deramės, — atsiliepia nuo lovos šeimininkas. — Matote mūsų linksmybes . . .

Jis sėdi kažkaip keistai pasėdęs kojas. Čia pat stovi ranka stumiama važiuojamoji kedė.

— Tegu bus taip, — nusileidžiu.

Šeimininkė beregint nušvinta. Prisineša vandens. Plauna, šveičia mano išnuomuotą kambarėlį. Prakaitas dideliais lašais ritasi jos liesu, sielvartingu veidu.

— Kad tik tylu būtų — sakau, mintyse svajodamas, kad užsidarysiu ir sėdėsiu prie savo mylimiausio darbo.

— Bus, ponaiti. Bus. Nors mano vyras batsiuvys, bet štai jau trečias mėnuo be darbo . . . Atsirado geresnių — jiems ir suneša visi. Nebent pilvus urzgiant išgirsti . . .

Man pasidaro gėda. Tyla? Kai gyvenimas aplinkui rėkia — tyla per didelė prabanga.

— Aš tik taip sau pasakiau, — noriu teisintis. — Nervai mano išvargę . . .

Šeimininkė tyliai dūsauja, pakelia galvą.

— Rask tu dabar žmogų be nervų . . .

Lenkiasi prie kibiro. Kiša į jį škurlį. Talaškuoja.

— Nerasi! — pakartoja.

— Kas gi jums? — atsisuku į šeimininką.

— Linksmybė, jaunas žmogau, linksmybė! Bėda tik, kad į eketą dažnai norisi. Arba ant šakos . . .

Atsirėmė rankomis į pagalvę. Pasviro visu kūnu. Iš po tvirto didžiulio liemens kyštelėjo oda aptemptų kaulų krūva. Tik gerai įsižiūrėjęs, atpažinau sukryžiuotas kojas.

— Iš mažens?

— Tyčiotis jūs greitas.

— Kaip tai?!

— Taigi, ar velnias mane tokį būtų apvesdinęs!

— Suprantu, — linktelėjau galva.

— Užtatgi! Stiprus buvau, kaip šėtonas. Šaltkalvis iš amato. Mieste dirbau . . .

— Ir?

— Skersvėjis pertraukė . . Tai ar nežinot, kokia dabar tvarka darbavietėse?

— Dirbu juk, — atsakiau.

Jis piktai mojo ranka.

— Šiukščiau prieškarinės!

Atsivėrė į seną padėtį. Dusliai, sunkiai, kažkur širdies gelmėse, suvaitojo. Rankos mėšlungiškai sugniaužė pagalvę.

— Prakeiktas užpūtys! . . . Septynis mėnesius ligoninėj voliojausi, ir vis dar atsiliepia . . . Och . . . oi! — sudejavo iš naujo.

— Atlyginimą ar gavote?

— Kaip gi, jaunas žmogau, kaip gi! Jeigu jie visiems atlygintų, patys greta mūsų atsidurtų . . . O mūsų kadrylis nelinksmas; automobiliais išeinamojon nevažinėjam . . . Kuo gi jie čia susivilios?

— Bylą jau šeštą kartą atidėjo, — atsiliepė šeimininkė nuo grindų. — Liūdininkas ponas darbininkus vis stato. Prisiegavoja visi, kad darbavietė sveika, skersvėjo nėr . . . Dėl savo kailio dreba . . . žinia . . .

Tylėjom.

— Batsiuviaujat? — pratariau, žiūrėdamas į keletą aptrupėjusių kurpalių, besimėtančių čia pat lovugalyje.

— Taigi, taukšnoju kiek . . . Pilvas ir tarp remontų urzgia . . .

—Sakėtės esąs šaltkalvis?

— Vargui daug amatų!

* * * *

(Bus daugiau)

Lietuvoje

FRANCIJOS LIETUVIŲ VAIKAI KARO UŽTVENKTI SUGRĮŽTI PAS TĖVUS

Kaunas. — Karui kilus skaičius Francūzijos lietuvių vaikų liko Lietuvoje, kur buvo atvykę vasaroti. Gautomis žiniomis, tų vaikų tėvai yra labai patenkinti, kad jų vaikučiai Lietuvoje yra geroje globoje (juos globoja DULR) ir, kol karas tęsis pageidauja, kad jie Lietuvoje ir pasiliktų, nes Francūzijoje, iš Villerupto ir kitų lietuvių gyvenamų vietų gyventojai dėl karo yra evakuojami, tad vaikams šiuo metu Francūzijoje gyvenimas nėra normalus.

Į 24 Metus Pagimdė 32 Vaikus

Vilnius. — Didžiausį vaikų pagimdymo skaičių Lietuvoje įdorė viena vilnietė, Kazimiera Judzickienė, pagimdžiusi savo amžiuje 32 vaikus, iš kurių 11 gyvena. Ji pati gimusi 1883 metais, 1903 metais ištekėjo. Ji gimdė kūdikius reguliariai kas 11 mėnesių; tris kartus pagimdė dvynukus, o sykį net tris iš sykio. Paskutinį kūdikį pagimdė 1927 m. Vilniaus miesto savivaldybė žada šiai motinai paskirti ypatingą pašalpą.

KIEK UŽSIENIO LIETUVIŲ VAIKUČIŲ LANKO LIETUVIŠKAS MOKYKLAS

Kaunas. — Apskaičiuojama, kad užsienių lietuviai įvairiuose kraštuose turi netoli 100 lietuviškų mokyklų, kuriose mokosi apie 12,000 vaikų. Toks besimokančių lietuviškai mokinių ir lietuviškų mokyklų skaičius beveik trečdaliui lietuvių tautos, gyvenančios išeivijoje, yra labai dar mažas.

Darbininkai Privertė Suspenduoti Seniūną

Kaunas. — Tekstilės įmonės seniūnas pradėjo girtuokliauti ir vietoj darbininkus užtarti ar jų skundus priimti jis su darbo užvaizdomis ir darbdaviais gerdavęs, o į darbininkų reikalus visai nekreipė domės. Toks seniūnas, ten dirbantiems, paliko nepakenčiamas ir jie pareikalavo, kad jis būtų prašalintas. Darbininkų skundai pasiekė Darbo Rūmus, kur turėjo persvarstyti savo palaiminto seniūno klausimą ir jį suspenduoti.

Darbininkai tuo džiaugiasi. Jiems pavyko ne tik seniūną prašalinti, bet ir parodyti, kad jie jų reikalais nesirūpinančius seniūnus siųs šunims šėko piauti.

Parduoda Radio Aparatus Kaipo Pavojingus

Klaipėda. — Atkartotinai spauda ir seniūnai įspėjo, kad Klaipėdos ar apylinkių gyventojai neklausytų radio iš užsienio. Įspėdami pažymėjo, kad bus pasiųsti slapti žvalgybininkai tyrinėti, ar kas neklauso iš užsienio, o pagauti klausant būsią skaudžiai baudžiami.

Šių įspėjimų gyventojai persigandę ir bijodami, kad kartais net visai nekaltai nepakliūtų į kieno nors užtaisytas kilpas, tai visai atsisako nuo radio aparatų. Aparatus parduoda visai pamestina kaina.

Marijampolė. — Tarp Turgalaukio ir Kumelionių kaimo traukinys užvažiavo ant skersai bėgių važiuojančio ūkininko Naujalio. Ūkininkas ir jo arkliai užmušti, o rogės į šipulius paverstos.

GROŽINĖS LITERATŪROS PREMIJĄ PASKYRĖ J. PAUKŠTELIUI

Kaunas. — Vasario 10 d., susirinkus komisija, iš Dr. Pankausko, Prunskio, Ambrazevičiaus, S. Giros ir Zabarsko, kurie aptarę kam turi tekti KCV grožinės lietratūros premija 2000 litų už 1939 m., paskyrė rašytojuj J. Paukšteliui, už jo 1939 metais išleistą veikalą "Kaimynai."

Veikalo "Kaimynai" autorius J. Paukštelis esamu laiku Kėdainių gimnazijoje mokytojauja ir nuo to darbo atliekamu laiku rašo. Pirmas jo veikalas pasirodė 1928 metais, bet dar gimnazijos suole sėdėdamas jau pradėjo kaip ką rašinėti iš grožinės literatūros.

ŠKUNDŽIASI, KAD "ŠALČIAI" SUNAIKINĘ TVORAS

Kaunas. — Daugelis kauniečių skundžiasi, kad jų darželiai likę be vartelių arba ir visai be tvorų. Tvoros siaučiant dideliems šalčiams naktimis "sušaldavo." Dabar kaip kas iš to juokus daro, girdi: "Kitais metais buvo dideli šalčiai, tai tik medžius iššaldydavo, o šiais metais, tai ne tik medžius, gyvulius ir paukščius šaltis įveikdavo, bet ir tvoras visiškai 'nušaldavo.'" Kiti aiškina kiek teisingiau. Jie sako: "Tvoroms nusibodo stūksoti tokiuose šalčiuose prie turtingesniųjų šiltų gyvennamių, tai ir nukeliavo pas biednesniuosius į jų bakužėles 'pasišildyti.'"

APIPLĖSĖ BAŽNYČIĄ

Kretinga. — Nežinomi piktadariai išplėšė durų užraktą ir įsiveržę į Laukžemio bažnyčią pavogė kupką ir monstrancijos vidurį. Pavogti daiktai esą vertinami apie 400 litų.

Pavogti daiktai, paprastai įskelbiami, kad jie turi "neliečiamybę" net bile kieno rankomis palytėti. Esą reikalinga tam tikrų palaimintų rankų. Kažin kas šią kirminalystę atliko — palaimintos rankos, ar sulaužęs monstrancijos "neliečiamybės" įstatymą.

Apie Vilniaus Darbininkų Darbus ir jų Šelpimą

Pradžioje vasario mėn. "L. Ž." korespondentas V. Žilėnas padarė sekantį pranešimą apie Vilniaus darbininkų padėtį ir jų šelpimą:

"Dabar Vilniaus miestas duoda 16-kai tūkstančių darbininkų darbo, kurie yra paskirstyti į dvi pamainas. Tiktai specialistai gauna darbo ištisam mėnesiui, o kiti gauna pusei mėnesio.

"Tiek yra pasakęs Vilniaus miesto burmistras Stašys spaudos atstovams.

"Prie progos tenka pastebėti, kad **Vilniuje bus priverstinas bedarbių registravimas** ir pavasarį numatoma apie 35 tūkstančius bedarbių aprūpinti laukų darbu.

"Vakar kairiųjų profesinių sąjungų atstovai lankėsi pas Lietuvos Raudonojo kryžiaus atstovą Ig. Jurkūną su skundu, kad Raudonojo kryžiaus lenkų sekcija kairiosioms darbininkų profsąjungoms nedavė pašalpos, kai tuo tarpu krikščioniškosios darbininkų prof. sąjungos iš tos sekcijos gavusios 12,000 litų."

Korespondencija skaud ž i a i cenzorių iškapota, bet ir kas likę, tai galima matyti kokia darbo žmonių padėtis ir kur nueina, bei kaip šelpiami darbo žmonės.

Vilniaus Senos Skolos Ir Nauja Paskola

Vilnius. — 1939 metų sausio 1 d. Vilniaus miestas turėjo 34 milijonus zlotų įvairių skolų, iš jų 19 milijonų ilgalaikių ir apie 15 mil. trumpalaikių. Paskolos buvo paimtos iš Lenkijos valst. banko, Žemės banko ir kit. kredito įstaigų. Daugiau kaip 70 nuoš. visų Vilniaus miesto skolų tenka buvusiai Lenkijos valstybei.

Šiemet Vilniaus miestas ieško 5 milijonų litų paskolos, kuri bus sunaudota sekamai: naujai skerdyklai statyti 800,000 Lt., vandentiekio naujiems šuliniams įrengti ir tinklui praplėsti 800,000 Lt., elektros stoties įrengimams atnaujinti 1 mil. Lt., miesto lombardo pagrindiniam kapitalui sudaryti 300,000 Lt., naujai steigiamai autobusų įmonei autobusams pirkti ir dirbtuvėms įrengti 1,395,000 Lt., durpyno įmonei ir lentpiuvei įrengti 450,000 Lt., prekybos halės, lombardos ir ugniagesių namams įrengti 255,000 Lt. Visą šią paskolą Vilniaus miesto savivaldybė galės grąžinti per 6 metus.

Lenkijos Profesionalai Nenorį Sunkaus Darbo

Vilnius. — Privalomojo darbo įsakymas nuo kovo pradžios įsigaliojo. Įsakymas buvo išleistas tuo tikslu, duoti pragyvenimą darbininkams ir patraukti darban profesionalus bedarbius, kurių Lenkijos laikais buvo privisusios tikros minios. Profesionalams bedarbiams, gyvenusiems pašalpomis ir išmaldomis šis įsakymas labai nepatinka. Jie turės pragyvenimą užsidirbti. Kad išvengus privalomo darbo, daugelis jų dabar grąžino savo bedarbių knygeles, kad nebereiktų. figuruoti bedarbiais. Vis dėlto Vilniaus miestui pašalpų klausimas yra labai dar aktualus, kadangi čia yra labai daug karo atbėgėlių, jų šeimų, kurias miestui reikia išlaikyti.

Dviejų šimtų vyrų darbininkų savanorių partija, laisva valia stojusių į miškų darbus, jau dirba Vilniaus ir Trakų apskričių miškuose. Į Rudiškės girias išsiunčiama apie 60 vyrų partija.

Teismas Suvaidino Įdomų Jaunuolių Porelės Romaną

Kaunas. — Sausio 27 d. Kauno apygardos teismas sprendė vieną keistą baudžiamąją bylą.

Į kaltinamųjų suolą buvo pasodinti iš eilės septintos klasės gimnazistė, studentas, šarlatanas Kazys Vasiliauskas su žmona, vienas žinomas kauniškis gydytojas medicinos daktaras ir vieno žinomo miesto burmistras.

Visa istorija prasidėjo del meilės.

Jos tėvai turi 65 ha geros žemės ūkį ir Kėdainiuose namus. Ji mokėsi gimnazijos šeštoje klasėje. Būdama 17 metų amžiaus ji karštai įsimylėjo burmistro sūnų studentą techniką, 20 metų amžiaus.

Šiuodviejų jaunuolių meilė plėtėsi taip ūmai ir juodu mylėjos taip karštai, kad neilgai laukus pasiekė tikslą . . .

Ir anot rusiškos dainuškos ". . . slučilos bėda" (atsitiko bėda).

Gimnazistė turėjo atsisveikinti su gimnazija. Ji verkė, siel vartavo, naktimis nemiegojo.

Mylimasis taip pat susirūpino: negarbė, skandalas, o susituokti nelaikas.

Sūnus pasisako tėvui. Nemalonu ir tėvui. Projektuoja, kaip šios "bėdos" išvengti.

Gimnazistė atgabenama į Kauną, per stiprias rekomendacijas vienoje įstaigoje ji gauna tarnybą. Bet tarnyba reikalo neišsprendžia, o laikas bėga, bėga negailestingai greit.

Scena iš "Amerikoniškos Tragedijos"

Kas skaitė Dreizerio "Amerikoniška Tragediją," atsimena kaip Klaidas Grifitas ieškojo būdų iš "bėdos" išgelbėti Robertą. Klaidas vaikščioja į vaistines, eina pas to dalyko "žinoves," nusiperka kažkokių miltelių, bet tos priemonės nieko negelbsti. Laikas sunkina "bėdą," ir negailestingai artėja toji valanda, kada gamta tars savo žodį . . .

Šiuo atveju irgi tas pats. Studentas gauna iš tėvo 400 litų "bėdai" nugalėti, svajojama išvažiuoti į Vokietiją, kur taip gerai daromos operacijos, bet vizos, valiutos suvaržymai ir kt. kliūtys. O negailestingas laikas vis bėga. Jaunuoliai varsto Kauno gydytojų duris, prašo pagalbos, bet jau ketvirtas mėnuo, jau per vėlu, gydytojai kratosi, sako, tegul bus taip, kaip bus. Bet jaunuolių toks atsakymas nepatenkina, juodu nenurimsta, eina vis pas kitus gydytojus, vis to paties prašydami.

Žalingas patarimas Jonavos gatvėje.

Jaunuoliai nueina į Jonavos gatvę, pas vieną žinomą, bet apkalbamą, gydytoją, medicinos daktarą. Bet ir tas atsisako. Tik jis su jaunuoliu atsisveikindamas duoda blogą patarimą: Šančiuose, Talino g. 14 nr. gyvena Kazys Vasiliauskas, kuris gerai tokius dalykus daro . . .

Jaunuoliams sužiba išsigelbėjimo viltis: gal jis padarys, gal bus gerai . . .

Neatsargūs jaunuoliai susiranda tą šarlataną, kuris vos moka pavardę pasirašyti, ir prašo padaryti tai, ko jie prašo.

Jaunuoliai nežino, kad mergaitė rizikuoja savo gyvybę.

Vasiliauskai apsiima tai padaryti už 50 litų.

Jis merkaitę atsigabena į Vasario 16 d. gatvę pas vieną savo pažįstamą ir čia įtaiso "ligoninę." Mergaitė paguldoma ir pradedama "gydyti."

Stikliniu švirkštu Vasiliauskas mergaitei įleidžia calium hypermorganicum skiedinio.

Mergaitė jaučia skausmus, bet skiedinys nieko nepadeda. Rytojaus dieną Vasiliauskas įleidžia didesnę skiedinio dozą, o kai ir tai negelbsti — trigubą dozą.

Mergaitė neteko sąmonės, iki 40 laipsnių pakilo temperatūra. "Gydytojai" susirūpino, kad mergaitė gali mirti.

Vasiliauskas su žmona susirūpino ypač del to, kad jie del savo praktikuojamų "operacijų" jau turi iškeltų bylų, Vasiliauskienė dusyk bausta.

Mergaitė išsivedama į gatvę ir prie Tulpės knygyno L. al. paliekama.

Geri žmonės ją nugabena pas prof. Mažylį.

Ligonė tuojau paguldoma Raud. kryžiaus ligoninėje. Prof. Mažylio pastangomis jos gyvybė išgelbėta.

Tuoj pirmas pjesės veiksmas ir baigiamas.

Romaną pradėjo skaityti kriminalinė policija.

Gimnazistės tėvas atsitiktinai buvo Kaune ir užėjo pas dukterį — jos nei tarnyboj, nei bute nėra. Sako, mergaitės nesimatą jau antra savaitė.

Tėvai pakelia aliarmą: bėga į kriminalinę policiją, sako dingo mūsų duktė. Ji esanti ar nužudyta, ar kur nors paslėpta.

Kriminalinės policijos valdininkai pradėjo dingusios gimnazistės ieškoti. Siūlo galą į rankas kriminalinei policijai įdavė mergaitės tėvai — ji mylėjusis su tuo ir tuo, atsitikus "bėda," tai draugas turįs žinoti.

Kriminalinės policijos valdininkai Raud. kryžiaus ligoninėje užtiko jauną ponią, gydomą po nevykusios "operacijos." Jaunoji ponia pasivadinus Adomavičienės pavarde.

Radus ligonę kriminalinė policija išaiškino ir visas tos nelaimingos meilės aplinkybes.

Byla atsidūrė prokarūroje. Surašytas kaltinamasis aktas, bet vėliau prokuroras bylą grąžino tardytojui papildyti tardymą ir buvo papildomai patraukti kaltinamaisiais mylimojo tėvas už kurstymą ir finansavimą, ir gydytojas, kuris nurodė, kur kreiptis.

Taigi į kaltinamųjų suolą pasodinti šeši žmonės, anot burmistro adv. Z. Toliušio, dviejų kartų atstovai — tėvai ir vaikai: gimnazistė 18 metų amžiaus, studentas 20 metų amžiaus, o Vasiliauskas 61 metų amžiaus, kiti po 50 metų amžiaus.

Pilna teismo salė prisirinko smalsuolių, ypač moterų. Visa ši liūdna meilės istorija prasidėjo, plėtės ir baigės gyvenimiškai: apyg. teims. gimnazistę nubaudė 3 mėn., studentą 6 mėn. paprasto kalėjimo, bet nuo busmės lygtinai atleido; Vasiliauską — pusantrų metų sunk. darbų kalėjimo, kitus išteisino.

Kaltinamuosius gynė šeši advokatai.

Teismo posėdžio pertraukų metu, gimnazistė su studentu linksmai šnekučiavo, o po rezoliucijos nuėjo pietų į Metropolį, o po pietų jį nusiskubėjo į gimnaziją (suaugusių).

Vilniaus Krašte Plečia Autobusais Susisiekimą

Vilnius. — Miesto savivaldybė užsakė Vokietijoje 25 autobusus susisiekimui mieste palaikyti. Užsienyje užsakyti tik motorai ir chassi, o patys autobusai bus sumontuoti Lietuvoje, dalis Kauno ir dalis Vilniaus dirbtuvėse. Šiuo metu keturiomis linijomis Vilniuje kursuoja 30 autobusų, bet jų toli nebeužtenka.

Nuo pavasario laukiama labai gyvo judėjimo tarp Vilniaus ir provincijos, ypatingai susisiekimo su Trakais, Fišiškėmis, Medininkais ir kt. istorinėmis vietomis. Visoje atgautoje srityje veikia 10 autobusų susisiekimo linijų. Autobusai kursuoja iš Vilniaus į Širvintus, Giedraičius, Pabradę, Lavariškes, Medininkus, Turgelius, Šalčininkėlius, Fišiškes, Valkininkus, Trakus. Dėl gilios žiemos, susisiekimas autobusais nuo sausio pradžios sustojęs.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŽYGIO Į VILNIŲ VAIZDAI — Viršuj, kairėje — piaunama ant kelio į Vilnių užtvara, skyrusi Lietuvą į dvi dalis. Toliau stovi kariuomenės vadas gen. Raštikis ir Vilniaus rinktinės vadas div. gen. V. Vitkauskas. Dešinėj — pirmieji kariuomenės būriai pereina buv. adm. liniją. Apačioje, kairėje: div. štabo viršininkas gen. št. pulk. Spragauskas prie buv. adm. linijos kelio užtvaros kalbasi su sovietų karininkais, apsvarstydami su mūsų kariuomenės įžygiavimu į Vilniją susietus reikalus. Viduryje — mūsų tankininkai prie buv. adm. linijos laukia įsakymo išvykti keliu į Vilnių. Dešinėje — mergaitės išlydėdamos karius į Lietuvos sostinę papuošia juos gėlėmis. (Šis paveikslas Kanados cenzūros buvo ilgai užlaikytas, todel jis telpa labai pavėluotai).

TEODORAS BELIACKINAS

Idomybės iš Islandijos

(Šalis, kur nėra vagių)

Reykjaviko miesto centras. Kelių aukštų mūriniai namai. Keliamės laiptais į trečią aukštą. Čia ant grindų stovi kaliošai, čia prie durų kabo apsiaustas, skrybėlės. Vienas kitas apsiaustas tiesiog padžiautas ant turėklių. Per spintelę permestas elegantiškas moteriškas paltukas, o šalia ilsisi paltuko savininkės batai. Beje, spintelė neužrakinta: joje laikomas alus . . .

Prie pažįstamų buto nusivelkame viršutinius drabužius ir paliekame juos taip pat ant laiptų. Veržtis su jais į vidų nemandagu.

Tiek čia visokių gėrybių be jokios apsaugos ir niekas nesusigundo pasinaudoti! Teisybė, visa ko pasitaiko. Dingsta kaliošai. Apie kelias dienas kalba, laikraščiai rašo, dejuoja dėl prasidedančio moralinio smukimo. Kiti spėlioja, be nebūs į Islandiją atsibastęs tarptautinis aferistas. Dažniausiai kaliošai atsiranda. Kas nors buvo juos sukeitęs.

Laiminga šalis, kur nėra vagių. Tai ne tik gražu, bet ir labai patogu. Islandai turi tokių patogumų, apie kuriuos kitur dar nė nesvajojama.

* * * *

Autobusas dumia siauručiu keliu tarp sustingusios lavos ir uolų. Iškėlusi rankutę mergytė jį sustabdo, įduoda šoferiui pinigų ir popieriuką. Šoferis paglosto jai galvutę — islandai nepaprastai myli vaikus — ir drožia toliau. Popierėly sąrašas įvairių daiktų, kuriuos ji turės mieste nupirkti apylinkės ūkininkams. Beje, pinigai tik už prekes. Už patarnavimą išdidus šiaurietis atlyginimo jokiu būdu neims. Taigi, važiuojame toliau. Kas keliolika kilometrų sulėtinamas greitis. Šoferis, vien dešine tevairuodamas, kaire atidaro langą ir laukan švilpia ryšulėliai. Tai vis per pereitą kelionę užsakytieji daiktai. Vienam knygą, kitam druskos maišelis, trečio žmonai kojinės, kai kur tenka stabtelėti ir išlipus padėti daiktus šalikelėj. Juk negi mėsi pro langą bonkutę vaistų arba buteį žibalo. Del tokių menkniekių ūkininkui neapsimoka važiuoti į miestą. Pakanka atliekamu laiku nueiti arba ką nusiųsti prie kelio. Užsakymai atliekami dažnai telefonu. Ypač stambios prekės iš kooperatyvo arba iš pirklio užsakomos telefonu. Automobilis — sunkvežimis tas prekes palieka sutartoje vietoje. Nuo lietaus ir gyvulių apsaugoti jos apdengiamos avies kailiu, kurio kampai prislėgti akmenimis. Ūkininkas atjos, ne šiandien, tai rytoj, ir jo maži, bet stiprūs arkliukai ant savo nugarų nunešviską per sukrešėjusios lavos laukus namo. Skubėti nėra ko. Be jo šių prekių čia niekas nepajudins. Niekas nepaims svetimo daikto!

* * * *

Einame anksti rytą su linksma kompanija į kalnus vedančiu vieškeliu. Karšta, tingiu nešti apsiaustą. "Mesk jį šalia kelio" — pataria viena panelė. Kiek svyruoju, juk čia, ypač sekmadienį, didžiausias judėjimas. Islandai mato, kad aš nesiryžtų. Jie juokiasi: "Mesk drąsiai. Atsakome. Jei dings, pirksime naują." Vėlai vakare grįžtame. Ogi, palto nėra . . . Aha — triumfuoju, bet islandai pasitiki savo tautiečiais, nenusimena. Ieškome. Iš tikrųjų keli žingsniai toliau, mano paltas kabo ant krūmokšnio. Kažin kokiam praeiviui parūpo, kad ji nesušlapintų. Mat, toje vietoje žemė drėgna, o aš, mesdamas paltą, to nepastebėjau. Tokie yra islandai.

Į Lugarvatno vasarvietę atvažiuoja ponia iš didelės ir kultūringos valstybės. Jos daiktai sukraunami čia pat, kur visi vaikštinėja ir važinėja. Niekam į galvą ateina, kad juos reikia saugoti. Tada garbingoji ponia pati atsisėda ant lagamino, padeda kojas ant kito, suima į glėbį kelis ryšulius ir taip sėdi, ligi ateina žmogus paimti daiktų ir nunešti kur reikia.

Islandai leipsta juokais, aiškina, kad čia nėra ko bijoti.

Bet ponia niekaip nenori tikėti, kad tokioje kamšatyje niekas nesusigundys pasisavinti jos brangenybių.

Siunčiant bagažą krašto vidury neišduodami jokie kvitai. Ateini į autobusų stotį arba į garlaivių kontorą ir atsiimi kas tau priklauso.

Beje išmokami pinigai be paso, be liudijimo, pašte taip pat. Pasisakai savo pavardę, ir valdininkas tiki, kad esi tas pats, o neįtaria meluojant, kaip kitur kad daroma. Islandai nemeluoja, o svetimšalių ten nedaug, ir jie perdaug jau krenta visiems į akį, tad ir jiems ten neapsimokėtų apgaudinėti, jeigu jie su tokiu noru ten atvyktų! Tarptautinis aferistas liks be darbe ten, kur neturės vietinių žmonių paramos.

Dabar į savo tėvynę iš Amerikos sugrįžo vienas islandas, apie kurį kalbama, kad jis ten buvęs žymaus, dabar nušauto gangsterio "adjutantu." Ilgai islandų laukta iš jo kokių nors gangsteriškų darbų — net durys imta rakinėti iš baimės. Tačiau "gangsteris" apvylė savo tautiečius. Jis dabar Reykjaviko gatvėse prekiauja laikraščiais.

* * * *

Islandijoje policijos nedaug ir, be to, ji neginkluota ir dargi neturi teisės nešioti šaunamąjį ginklą. Nesenai vienas policininkas net pabaudą gavo už tai, kad turėjo savo malonumui revolverį. Ką veikia policija? Reykjavike tvarko judėjimą, rodo svetimšaliams kelią, nemokantį susikalbėti palydi, kaip ir kitur šiaurėje, iki pat reikiamos vietos. Kai pirmą kartą atvykęs išlipau iš laivo ir, dar kaip reikiant nemokėdamas islandiškai, visokiomis kalbomis ėmiau teirautis, kur čia viešbutis, staiga buvau dviejų uniformuotų policininkų ir vieno civilio įsodintas į automobilį. Dar nesuskubau pagalvoti, už ką čia mane bus "suareštavę," kai valdiška mašina jau sustojo prie viešbučio durų. Maža to, vienas policininkas užbėgęs iššaukė į gatvę viešbučio savininką, kuris mokėjo kalbėti "svetimšališkai" ir maloniai priėmė mane tiesiog iš policijos rankų. Tokios čia policininkų pareigos. Be to, jie tvarko girtuoklius ir pargabena namo triukšmadarius. Daboklė retai naudojama, nes islandui gėda biauresnė už bausmę.

Mažuose miesteliuose daboklės visai apleistos. Vienur ten senų daiktų sandėlis, kitur — savivaldybės biblioteka. Reykjavike daboklė kiek rimtesnė, o be to, keliasdešimt m. nuo sostinės yra ir "sunkiųjų darbų kalėjimas."

* * * *

Su kalėjimo viršininko padėjėju vaikščiojame po jo įstaigos koridorius. Dieną visos kameros atrakintos, neuždarytas nė pats kalėjimas, tik "pageidaujama," kad kaliniai be reikalo nevaikščiotų į artimą miestelį. O naktį jų trankymasis už kalėjimo sienų visai "nepageidaujamas." Nebent arti būna kokia vakaruška. Tada jau vyresnybė žiūri pro pirštus. Jauni žmonės, kodėl jiems nepasilinksminti! . . Apsirengę visi vienodai — darbo drabužiais. Neatskirsi, kas viršininkas, kas sargybinis, kas kalinys. Apžiūrint įstaigą prie viršininko padėjėjo prieina kaliniai, teiraujasi įvairių dalykų, kreipiasi į jį "tu," ir vadina vardu — Islandijoje pavardžių iš viso nėra. Teiraujuos, ar turima ginklų.

Kaipgi, — nuveda į raštinę. Ten ant stalo guli juoda medinė lazda. Jos niekad nevartoja, bet kalėjimo statutas reikalauja, kad sargyba savo žinioje turėtų tokį "ginklą." Beje, raštinė nerakinama ir, "kaliniams," kurie visur laisvai vaikščioja, šis "ginklas" taip pat prieinamas, kaip ir jų globėjams.

Kas sėdi islandų "sunkiųjų darbų" kalėjime? O gi visi trys Islandijos vagiliai, vienintelis išeikvotojas, keli mušeikos ir žmogžudys, prieš devynerius metus užmušęs žmogų. Šis žmogžudys dabar jis kalėjimo šoferis. Jam ūkvedžio duodami pinigai, ir jis važiuoja į Reykjaviką maisto ir kitų dalykų nupirkti. Siunčiamas jis dažnai ir pas apylinkės ūkininkus elektros taisyti. Jo kelionėse niekas jo nelydi!

* * * *

Kodėl visa tai galima? Kodėl islandai tokie dori ir sąžiningi? Ar jie kokie ypatingi žmonės, nepanašūs į kitus? Ne, jie tokie pat, kaip ir kiti.

Prieš kelis šimtmečius, kai Islandija dėl įvairių priežasčių buvo kultūriškai ir ekonomiškai nusmukusi, ir žmonių dora buvo gerokai pašlijusi. Būta ten ir vagių ir plėšikų, ir budeliui netrūko darbo. Tačiau vėliau tauta vėl atsigavo. Moralis tvirtumas dabar semiamas iš senų padavimų.

Vaikai iš mažens, namie ir mokykloje skiepijami, kad islandas turi būti kilnus, kiekvienu atveju elgtis garbingai, kaip ir jo protėviai kad darė. Ir jis šitų pamokymų neužmiršta. Negarbingai pasielgęs neniekinamas, o gailimasi, jis laikomas vargšu, kvailiuku, o tai ambicingam šiauriečiui baisiau, negu kiečiausia kalėjimo bausmė. Nusikaltusi kilnumo, garbingumo, pareigai morališkai baudžia pati visuomenė. Dėl to islandas nevogs, neplėš, neužpuldinės moterų. Jaunos mergaitės neretai nakvoja vienos palapinėje keliasdešimt kilometrų nuo artimiausio ūkio ir nebuvo dar atsitikimo, kad kas nors jas nuskriaustų.

* * * *

Islandas iš viso neskraudžia silpnesnio. Juk tai darydamas jis irgi prasilenktų su kilnumo įstatymu. Vienos politinės partijos jaunuoliai sumanė išdirbti kailį priešingos pakraipos vyrukui. Apsupo jį tamsioje priemiesčio gatvėje, iš rato išėjo tokio pat ūgio ir jėgos žmogus kaip ir užpultasis. Puoliko draugai žiūrėjo į dvikovą nesikišdami. Taip dažnai atsitinka.

Šiauriečiai mėgsta muštis — vikingų kraujas! Tačiau ir girtų jūreivių peštynėse prisilaikoma nerašytųjų kilnumo taisyklių. Du nepuola vieno. Nemušamas senas, silpnas, ligotas, nevartojamas joks ginklas. Žvejybos centruose, kur susirenka tūkstančiai šaunių jaunuolių ir kur įvyksta neretai tikri karai, niekada nebūna ne tik kad užmuštų, bet ir sužeistų.

Mėlynė po akim, kiek suglamžytas švarkas —tai viskas. O po muštynių vėl visi geri draugai. Kas tokioje kovoje pasielgtų nekilniai, su tuo nė viena panelė nešoktų. Pasitaiko ir labai juokingų dalykų. Didžiausios peštynės žvejų miestely. Negausinga policija ramina įsisiūbavusius jūreivius. Vienas ima daužyti patį policijos vadą. Policininkas puola savo viršininkui padėti. Taigi du prieš vieną! Baisus pasipiktinimas. "Ne jį muša, ko jis kišasi!"

Veltui stengiuos įrodyti nors savo artimiausiems kaimynams, kad policija vykdo savo pareigą, kad visur taip būna. Senas jūreivis linguoja savo žilą galvą. Jam nesuprantama, kaip čia gali du eiti prieš vieną.

Kas kitą Reykjavike. Ten jau paprato, kad policijos pareigūnai vaikšto po du ir tramdo nenuoramas. Ten simpatijos tvarkdarių pusėje, nes ardyti tvarką irgi gėda.

Dėl to kultūringiems ir garbingiems islandams taip gera gyventi! Ar nevertėtų mėginti sekti jų pėdomis.

Iš "XX am."

SULA, SALDI SULA — Kanadoj, kaip ir Lietuvoj, kiekvieną pavasarį žmonės gręžia skyles į klevų liemenis ir leidžia jų "kraują" — sulą. Kai kur iš šios sunkos yra daromas cukrus.

NELAIMINGAS FOTOGRAFAS — Lee Culp, 19 metų amžiaus jaunuolis iš Sioux Falls, N. D., norėjo nufotografuoti vandenpuolį, bet fotografuojant jis įpuolė į upę, iš kurios jį ištraukė trys vyrai numetę rastą virvę ir jį patį nufotografavo.

Aukos Ispanijos Kovotojams

Paskutiniu laiku LLD Kanados Veikiančiam Komitetui pridavė aukų del Ispanijos liaudies gynėjų sekančiai:

LLD 137 kuopa, Montreal, paaukavo iš savo iždo $10.00 ir pridavė surinktų ant blankos aukų $5.00. Viso $15.00.

LLD 162 kuopa, Toronto, per drg. J. Berškį pridavė $10.20. Tai aukos surinktos iš arti penkiasdešimts aukotojų. Jas surinko drg. J. Berškys.

Visiems aukotojams ir pasidarbavusiems, LLD K.V.K. vardu Ispanijos liaudies gynėjų reiškiame nuoširdžiausią padėką.

Draugai ir draugės, praėjusią savaitę Liaudies Balse talpinome atsišaukimą prašydami paramos del Ispanijos liaudies gynėjų esančių Francijos koncentracijos lageriuose, pagelbėti jiems pargrįžti į Lietuvą. Dar pakol kas mažai kas atsiliepė. Dabar prašome kiek kas galite prašome prisidėti-paremti draugų pargrįžimui Lietuvon. Ištieskime pagalbos ranką del belaukiančių iš mūsų paramos ir norinčių sugrįžti į Lietuvą prie kilnaus kurybinio darbo Lietuvos liaudyje.

L.L.D. Kanados
Veikiantis Komitetas

IŠ ATSIBUVUSIO MOTERŲ SKYRIAUS SUSIRINKIMO

WINNIPEG, Man. — Kovo 17 d. atsibuvo Winnipego lietuvių moterų skyriaus labai svarbus susirinkimas, kuriame svarstėme ne tik savo skyriaus reikalus, bet ir bendrą Winnipego lietuvių jaunuolių kultūrinį lavinimą.

Del geresnės kooperacijos kultūriniame veikime, mūsų skyriaus susirinkime dalyvavo keli delegatai iš LLD, su kuriais aptarėme lietuvių vaikučių lietuvių kalbos ir meno lavinimo mokyklėlės reikalus.

Ligi šiol lietuvių vaikučiai muzikos mokytis eidavo į rusų klubą, nes lietuvių klubas dar nebuvo prisiruošęs prie to. Dabar lietuvių vaikučių lavinimu meno rūpinsis moterų skyrius su visų Winnipego lietuvių ir jų o r g a nizacijų talkininkavimu. Vienam moterų skyriui imtis toks didelis darbos neįmanoma. Bet žinant iš praeities visų Winnipego ir apylinkių lietuvių pavyzdingą kooperaciją visuose darbuose, tai ir meno lavinimo mokyklėlę bus galima bendromis jėgomis palaikyti.

Svarstant lietuvių kalbos mokyklėlės klausimą pasirodė, kad mūsų skyriaus iždas bepalaikant mokyklėlę ir bemokant mokytojui visai ištuštėjo, o čia pasirodė, kad dar skyrius yra skolingas už mokinių vadovėlius "Labas Rytas." Šį klausimą svarstant, beabejo, pabėdavojant stoka finansų, išstojo drg. J. Radzevičius, LLD 217 kuopos delegatas, ne tik su raminančiu žodžiu, bet ir su $2.00 auka. Moterų skyrius jam išreiškė širdingiausią padėką už mūsų skyriaus parėmimą su tokia stambia auka.

Nežiūrint, kad W. L. Klubas turi skolų, bet įvertindamas svarbą kultūrinio darbo savo salėje, pereitame susirinkime nutarė nupirkti pianą. Tai dar vienas iš daugelio gražių klubo darbų.

Nuo dabar lietuvių vaikučiai galės savo salėje ne tik kalbos, bet ir meno lavintis. O kad lavinimas eitų tinkamu tempu, tai mūsų skyriaus narės pasižadėjo daugiau pasidarbuoti sukėlimui finansinės paramos del palaikymo mokyklėlės. O kad mūsų darbas nebūtų veltui, tai labai patariu visiems Winnipego ir apylinkių lietuviams susirūpinti, kad jūsų vaikučiai dalyvautų mokyklėlėje ir lavintųsi lietuvių kalbos ir meno, taipgi organizacinio darbo.

Moterų Skyriaus Koresp.

JEI NORI ŽINOTI KAS DEDASI PASAULY, SKAITYK LIAUDIES BALSĄ

Iš Kanados Veikiančio Komiteto Raštinės

Mūsų organizacijos metinė darbymetė — vajus gavimui naujų narių — artinasi prie pabaigos, bet darbo rezultatai nėra džiuginanti.

Iš daugelio kolonijų dar negauta jokios žinios ir spaudoje (Liaudies Balse) žinių apie vajų taip pat mažai matosi.

Esame tikri, kad rajonų komitetai bei kuopų valdybos iš Veikiančio Komiteto nurodymus ir vajui reikalingą medžiagą esate gavę, tad tikimės, kad savo pareigas atlikote, nes uždėtos kvotos nėra didelės.

Keletas draugų iš kolonijų per Veikiantį Komitetą įstojo į mūsų organizaciją pavieniai, niekieno neužagituoti. Tas parodo, kad naujų narių gauti nėra sunku, tik reikia dar nepriklausančius pakalbinti, nurodant organizacinę naudą. Nereikia jums draugai-ės daug aiškinti, užteks pasakyti, kad Amerikos kontinente vienintelė lietuviška organizacija, kuri tiek daug rūpinasi apšvieta ir bendrai darbo žmonių reikalais. Tad budavokime ją . . . Atlikime savo pareigą gaudami nors po vieną naują narį.

Nepamirškime ir Org. Fondo

Vesdami vajų už naujus narius nepamirškime ir organizacinio fondo. Veikiantis Komitetas pirmą kartą nutarė šiuos vajus vesti sykiu.

Kokios bus pasekmės, dar nežinome. Vienas aišku: be organizacinio fondo mūsų organizacija būtų kaip laivas be vairo.

Sunkūs laikai, bet visiems nariams pašvenčiant dalį laiko tie sunkumai lengvai galima nugalėti. Tad ir dirbkime, draugai, kad sulaukę gegužės pirmosios dienos, galėtume džiaugtis vajaus rezultatais.

Siųsdami pinigus, money orderius, išrašykite iždininko vardu J. Urbanavičius.

J. Čeponis
K.V.K. Pirmininkas

Atlikite Savo Pareigą

MONTREAL. — LLD vajus eina prie užbaigos, bet 137 kuopos vajininkai dar vajaus darbo neįpusėjo; kiek geriau dirba, tai moterys.

137 kuopa yra seniausia kuopa Kanadoj, todel būtų labai negražu, kad mes savo organizaciniu darbu neduotumėm pavyzdžio kitoms kolonijoms. Mums gyvenant skaitlingai lietuviais apgyventoj kolonijoj, kvota nėra didelė, rodos, tik 20 naujų narių. Pagal kuopos narių skaičių išeina septyniems nariams gauti vienas naujas narys. Nelaukime, kad keli nariai dirbtų už mus visus, bet visi dirbkime, o darbas bus lengvai atliktas.

Vajaus proga pakalbink savo giminę, draugą, kaimyną, bei pažįstamą, lai ir jie būna susipratusių ir organizuotų darbininkų eilėse. Įstojimo sąlygos labai lengvos — tik $1.25 c. į metus.

Draugams-ėms, nuoširdžiai dirbantiems organizacinį darbą, priklauso šie žodžiai: Gražu už darbininkų labą pavargti — kentėti. Palaimintas darbas nuo minios vargšų. Laimingas, kurs pradedant aušrai tekėti su broliais į darbą kaip milžinas stos.

Gegužės pirmoji čia pat . . . Daugelyje šalių darbininkai išsilies į gatves reikšdami savo solidarumą. Būtų smagu, kad tą dieną ir mes galėtume džiaugtis pasekmingai užbaigę LLD vajaus darbą.

J. Č.

Pranešimai

Toronto, Ont.

Visi Įsitėmykite

Daktaro J. J. Kaškiaučiaus sutikimui, Toronto lietuvių moterų komitetas ruošia šiltus skanius pietus. Čia minimi pietūs yra ruošiami sekmadienį, balandžio-April 14 d., punktualiai 12 val. dieną, lietuvių salėje, 6 Denison Ave.

Visus prašome pakvietimus įsigyti iš anksto, tai yra. iki balandžia 12 d. Vėliau nebus galima gauti pakvietimų ir dalyvauti ruošiamuose pietuose.

Pakvietimų platintojas-us prašome visus pakvietimus sugrąžinti iki balandžio 12 d., kad žinotume del kiek asmenų pietus paruošti.

E. Laurusevičienė
Už T. L. M. K.
Parengimų Komisiją

Hillcrest, Alta.

Šeimyniška Vakarienė

Šeštadienį, balandžio (April) 27 d., vakare, pas P. Matjošaičius, Hillcrest, Alta, LLD 120 kuopa ruošia **šeimyniską vakarėlį**, del parėmimo organizacinio fondo.

Visus Hillcresto, Bellevue ir apylinkių lietuvius prašome atsilankyti į šios apylinkės lietuvių bendrą pasilinksminimą.

Rengėjai

Montreal, Que.

Montrealiečių Atydai

Šiuomi pranešame Montrealo Lietuviams, kad balandžio (April) 14 d., po Nr. 01234 Charlevoix St., bus suvaidinta 3-jų veiksmų komedija

"UŽ PINIGUS VESTA PATI"

Todel visus ir visas kviečiame atsilankyti.

Pradžia 6 val. vakare.

Rengėjai

Kapuskasing, Ont.

Kapuskasingiečių Atydai

Mes šiaurės Ontarijos lietuviai priklausanti prie LLD 95 kuopos neužmirškime savo narinių pareigų — palaikyti organizacinius ryšius su kuopos valdyba.

Kuopos valdyba turi daug svarbių reikalų, kurie verčia ją palaikyti ryšius su nariais, kaip tai: išsiuntinėti žurnalą "Šviesą," surinkimas narinių duoklių už 1940 metus ir dabartiniu laiku vedamo LLD naujų narių gavimo ir organizacinio fondo sukėlimo vajų reikalais. Valdyba be narių kooperacijos negali atlikti visus kuopos narių darbus. Todėl kreipiamės į visus LLD 95 kuopos narius prašydami pranešti, kur esamu laiku apsistoję.

Kuopos valdybai rašykite sekančiu adresu:

S. Z.
P.O. Box 106
Kapuskasing, Ont.

Sudbury, Ont.

Susirinkimas

Šuomi pranešu visiems Sūnų ir Dukterų K. L. S. P. Draugijos 2-čios kuopos nariams ir tiems, kurie norite būti šios draugijos nariais, prašomi į kvoterinį susirinkimą, kuris įvyks Kazakevičiaus valgykloj, 130 Minto St.

Susirinkimas prasidės punktualiai 1.30 v. po pietų (Kokia diena? — Red.) Visų draugų-ių prašau nesivėluoti, nes negalėsim vėlai užtraukti, nes butas bus užimtas.

Draugiškai
P. Vengeliauskas
3-čios kp. Sekretorius

Bandė Nusižudyti Lietuvis S. Liutkus

TORONTO. — Balandžio 4 d., Ontarijos ežero įlankoje, prie Toronto, tulas lietuvis S. Liutkus įšoko į vandenį norėdamas nusiskandyti. S. Liutkaus savižudišką žygį pastebėjo prieplaukos sargai, kurie jį išgelbėjo.

Kaip jį gelbėjusieji praneša, tai jis įšokęs į vandenį, matomai, pakeitė savo mintį ir buvo beplaukiąs prie kranto, bet kada prisiyrė prie jo gelbėtojai, tai jis jiems priešinosi, kad jį gelbėtų. Prisiėję prievartą pavartoti.

S. Liutkus policijos tardomas pasisakė, kad tik prieš porą dienų jis iš Sudburio atvykęs į Torontą. Pirmiau miškuose dirbdavęs.

Klausiamas, kodėl norėjo nusižudyti, atsakęs, "kad aš pavargau beklausydamas visokios propagandos apie mano šalį." Paskiau dar pridūręs, kad "kaip kas iš mūs laiko susirinkimus namuose ir diskusuoja Europos padėtį. Aš pavargau nuo visokios propagandos. Aš noriu prasišalinti nuo jos. Kodėl aš negaliu daryti ką aš noriu? Juk tai mano gyvybė?"

Pas bebandantį nusiskandyti S. Liutkų policija radusi $16.00 ir butelį degtinės jo kišenėje.

Neatskiriami Draugai

— Jurgis ir Pilypas yra neatskiriami draugai.

— Kaip tai, iš kur tu žinai?

— Aną dieną reikėjo net penkių policininkų pakol juos atskyrė.

Pasmarkinkime Apšvietos ir Kultūrinio Darbo Budavojimą

MONTREAL. — Jau liko tik mėnuo laiko iki Lietuvių Literatūros Draugijos naujų narių gavimui ir nacionalio organizacinio fondo sukėlimui vajų užbaigos. Kokie minėtų vajų rezultatai iki šiai dienai mūsų kolonijoj, sunku pasakyti, nes daugumo vajininkų linkę dirbti "slapukais."

Kas liečia sukėlima org. fondo, tai tenka pasidžiaugti tuo, kad gana skaitlingas būrelis, ne tik aldiečių, bet ir simpatikų "apsišarvavę" reikiama medžiaga ir pasinėrę darban. Kai kurie iš jų jau pridavę džiuginančius savo darbo rezultatus. Toks platus, kolektyvis veikimas visuomet yra našesnis ir neapsunkina darbu vieno ar kelių draugų-ių.

Netenka abejoti, kad šis gražus būrelis vajininkų, kurie turi pasiėmę aukų blankas, ar kitokią medžiagą, kaip praeityje gražiai pasidarbuodavo, tai taip ir šiame vajuje ras laiko ir pasiaukavimo, įvertindami ir progresyvio judėjimo budavojimo reikšmę, su energija ir pasiryžimu, sulig išgalės pasidarbuos.

Šiame klausime ne tik pavieniai draugai-ės dirba, bet ir organizacijos parengimais kelia fondą. Moterys taipgi neatsilieka: jos jau turi gerą pradžią ir iki vajaus pabaigos tikisi kvotą išpildyti su kaupu.

Apie LLD vajaus rezultatus yra kiek sunkiau kalbėti. Nors vajininkų skaičius, ypatingai Frontenaco distrikte, gana didelis, bet apie jų darbo rezultatus yra sunku spėti, kadangi dauguma linkę savo darbo vaisius pasakyti-parodyti tik vajui baigiantis. Ar nebūtų geriau, kad vajininkai nors kuopų valdybas apie tai painformuotų, kad jos žinotų kaip vajus eina. To reikalauja vajaus pravedimo reikalai.

Kaip nacionalio organizacinio fondo sukėlime, taip LLD naujų narių gavime, tikiu, kad montrealiečiai nenorės pasiduoti kitoms mažesnėms kolonijoms, kur dirva daug mažesnė veikimui, o su energija stos darban, ypatingai šį paskutinį mėnesį, kad išlaikius šios didžiulės lietuvių kolonijos garbę prieš visus Kanados lietuvius. Pas mus dirva šiuose klausimuose veikti gana plati, tik reikia daugiau pasiryžimo ir įdėti darbo.

Tad visi ir visos, ne tik aldiečiai, bet ir simpatikai su didesne energija pasidarbuokime šio mėnesio laikotarpyje, kad minėtus vajus pravedus tinkamai.

Aldietė

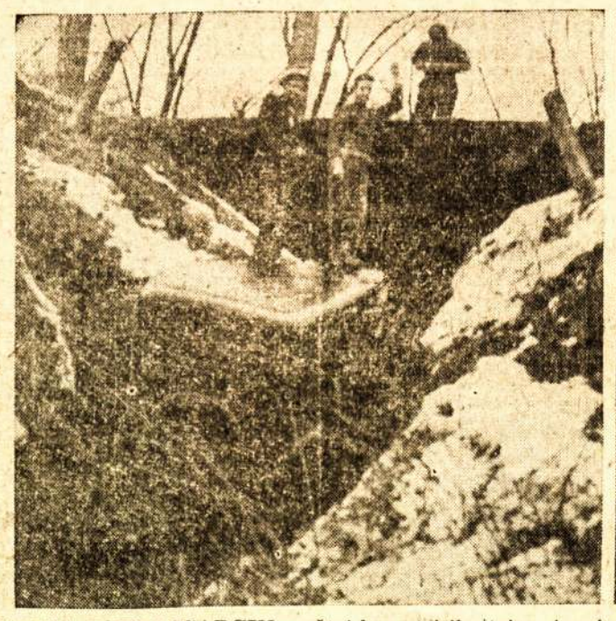

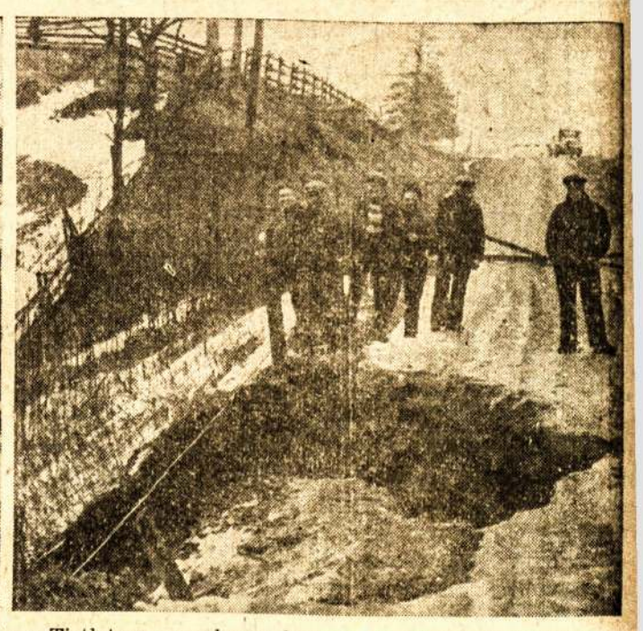

PAVASARĮ REIKIA BŪTI ATSARGIU — Štai kas atsitiko trims jauniems Tistletown vyrukams, kuomet jie važiavo be atsargumo. Greitai nakties metu važiuodami nepastebėjo, kad priešaky didelė duobė ir nesuspėjo sulaikyti automobilio laiku. Automobilis puolė į vandens išplautą duobę ant kelio, paskui nusirito į griovį. Kairėj matomas jų automobilis griovy, o jie ant viršaus. Dešinėj — minima duobė ant kelio. Laimė, kad jie liko sveiki.

LINKSMA NAUJIENA MONTREALIEČIAMS

Kiek anksčiau buvo rašyta Liaudies Balse, kad Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos Orkestras ruošiasi dideliam parengimui, kas nėra koks išmislas, o tikra tiesa.

Daug būna įvairių parengimų-perstatymų, bet koks įvyks balandžio (April) 21 d., 6 val. vak., Čekoslovakų salėj, 415 St. Catherine St. East., tai labai retai kada tenka montrealiečiams pamatyti.

Rengėjai norėdami parodyti savo tikrus gabumus jau senai nuoširdžiai ruošiasi šiam parengimui. Per visą vaidinimą bus proga girdėti mūsų orkestro muzikos meliodijas pritaikytas veikalo kalboms ir dainoms. Ten bus suvaidinta trijų veiksmų operetė "Veidmainiška Meilė." Pats operetės pavadinimas jau sako, kad ji bus įdomi. Jos turinio nė neaprašysiu, kad paskiau kartais nesakytume, kad jau matėte tą operetę Liaudies Balse.

Taigi, brangūs draugai ir draugės, kviečiame visus dalyvauti. Nepraleiskite geros progos pamatyti šią trijų veiksmų operetę.

Ką jūs pergyvensite per ilgą laiką, tai dalyvaudami mūs parengime galėsite į porą valandų vėl iš naujo pergyventi. Čia bus vaizduojama veidmainiška meilė, kuri pasibaigia mirtimi.

Dar ir tas svarbu, kad veikalas yra pirmu kartu statomas. Jis yra visai naujas vienos montrealietės kūrinys. Apie veikalo autorę kiek vėliau išgirsite.

Vaidinimas prasidės punktualai 6 val. vak., tad labai prašome nesivėluoti.

Visi kaip vienas ruoškitės dalyvauti didžiajame mūsų orkestro parengime.

Ligi pasimatymo
Rengėjai

Visi Ruoškitės Išgirsti Dr. J. J. Kaškiaučiaus Paskaitą Apie Sveikatą

TORONTO. — Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Draugijos 1-ma kuopa, ateinantį sekmadienį, balandžio 14 d., 2 val. po pietų, 62 CLAREMONT St., lenkų svetainėje ruošia sveikatos klausimu paskaitą.

Ta draugija jau turėjo keletą paskaitų sveikatos klausimų, bet ši bus viena iš svarbiausių, nes turėsime progą išgirsti plačiai pagarsėjusio Suvienytose Valstijose, taipgi ir Kanadoje labai naudingais patarimais **Dr. J. J. Kaškiaučiaus kalbą**, kaip būti sveikiems iš išvengti visokių ligų.

Sūnų ir Dukterų Draugijos valdyba kviečia ne tik savo narius būtinai dalyvauti toje paskaitoje, bet kviečia ir visus Toronto ir apylinkės lietuvius atsilankyti. Nes kas yra žmogui brangesnis už sveikatą? O geras teisingas daktaro patarimas kiekvienam suteikia neįkainuojamos vertės naudingus rezultatus!

Valdyba

Jauniausia Motina Pasaulyje

Balandžio 5 d. Perų respublikos aukščiausias teismas, Limoj, išnešė sprendimą, kad jauniausia žinoma pasaulyje motina Lina Medina būtų sugrąžinta pas jos tėvus.

Lima Medina pereitais metais, būdama 5 metų ir 7 mėnesių amžiaus mergaitė, su operacijos pagalba pagimdė vyriškos lyties kūdikį. Po tokio žmonijos istorijoje netikėto įvykio, jaunametė motina ir jos kūdikis buvo paimti Perų valstybės žinion ir laikomi Limos ligoninėje po valdiška sargyba.

Po atkartotinų jaunametės motinos ir jos tėvų prašymų, Perų respublikos aukščiausias teismas sutiko Limą Mediną ir jos kūdikį paliuosuoti iš po valdiškos sargybos ir grąžinti jos tėvų priežiūron. Teismas išnešdamas sprendimą pabrėžiančia įsakė jaunametės motinos tėvams, kad jie rūpestingai ir griežčiausiai saugotų savo dukters Linos moralybę, ką valdžios atstovai taipgi seks ir jeigu bus nesirūpinama tuo, tai skiriams aukštos bausmės už tą.

Jaunoji motina ir jos kūdikis yra gerame sveikatos stovyje Abudu, naujagimis ir jo motina, normaliai auga.

pasibaigusią prenumeratą?

Drauge, ar jau atsinaujinai

Šalis, Kur Baltaodžių Teisės Susiaurintos

Vakarinėj Afrikoj, prie Atlanto vandenyno, yra nepriklausoma negrų respublika, Liberija. Ji apima 43,000 kvadratinių mylių teritoriją ir turi apie 1,500,000 gyventojų. Jos gyventojus, išimtinai, sudaro negrai.

Liberija savo istorija yra žinoma nuo 1847 metų, kada įsisteigė jos nepriklausomybė ir per eilę metų buvo garsi kaipo iš Amerikos ir kitų šalių pasiliuosavusių vergų priglaudimu. Šiandien tarptautiniai Liberija žinoma, kaip nepriklausoma maža valstybė po Suvienytų Valstijų protektoriatu.

Nors šalis priimdavo globot iš kitų šalių atvykusius vergus bet dar 1931 metais Tautų Sąjunga vesdama tyrinėjimą tos šalies padėties, atrado joje vergijos likučių. Tik 15,000 Liberijos respublikos gyventojų yra skaitomi tikri liberiečiai, kurie yra ainiai pirmųjų Liberijos kolonistų.

Šalis atsižymi gamtiniais turtais. Ten auginama eksportui guma, taipgi daug pagamina palmių aliejaus. Turi daug brangių mineralų ir dar visai nepaliestų miškų.

Vidujinės prekybos vedimui liberiečiai naudoja primityvius didelius varinius pinigus, kurių vertė yra visų vienoda. Užsieniečių bandymai įvesti patogesnius prekybai pinigus neturėjo pasisekimo. Nors jau 1923 metais Liberijos valdžia davė leidimą vienam bankui išleisti popierinius banknotus, bet jų apyvarta vidujinėje rinkoje dar nepriimta.

Liberiečiai gali susitaupę statytis savo namus, bet retai kada jiems tenka pabaigti. Viena, kad jų ištekliu neleidžia, kita, kad dar nepastoviai gyvena.

Naujai atvykusiems yra labai rubežiuojamos teisės. Jei juodaodis gyventojas, tai dar gali būti įpilietinamas, bet jei baltaodis, tai jo teisės labai rubežiuojamos. Niekur Liberijoj neleidžiama baltaodžiui gyventojui įsigyti jokią nuosavybę, ypatingai žemės. Liberiečių išskaičiavimu, tas juos apsaugoja nuo svetimųjų pavergimo ir išnaudojimo. Greičiausia tik todėl ten ir neįsigalėjo šiendien pasaulyje viešpataujantį "kultūringieji" kapitalo viešpačiai.

VOKIETIJA NUSAVINO GINTARO RINKIMĄ

Klaipėda. — Paskelbtas įsakymas, kad visas randamas Baltijos pakraščiuose gintaras yra "vokiečių tautos turtas," kurio negalima pasilaikyti sau nė mažiausio gabalėlio. Gintarą rinkti leista tik vietiniams, turintiems specialius leidimus. Gintarą reikia atiduoti paskirtiems pirkliams Nimersatėje, Melneragėje, Juodkrantėje, Nidoje ir Klaipėdoje. Pastebėjus be leidimo renkant gintarą būsiąs griežtai baudžiamas

ŠYPSENOS

Gera Žmona

Kaiminka: — Girdėjau, kad tamsta turi labai gerą žmoną. Ji tamstai kas vakaras nuauna batus.

Kaimynas: — Bet aš pykstu, kad ji paliko jau pergera.

Kaiminka: — Kaip tai?

Kaimynas: — Labai paprastai. Mat, ji ne parėjus, bet prieš išeinant man nuauna batus.

Skaityk Tik Savo

Zosė: — Aš savo vyra nuomonę galiu išskaityti, kaip bile knygą.

Kaiminka: — Taigi, gerbiamoji, būk atsargi ir naudokis tik savo knygynu.

Kad Nėra Žemesnio

Gimnazijoje po egzaminų mokiniai kreipėsi į savo mokytoją su įvairiais nusiskundimais ar padėka už jiems suteiktus mokslo atžymėjimo laipsnius. Vienas mokinys drąsiai priėjęs prie mokytojo pareiškė:

— Ponas mokytojau, aš manau, kad jūs man neteisingą laipsnį pastatėte. Aš nemanau, kad aš turėjau gauti nulį šiuose egzaminuose.

— Taip, aš žinau, — atsakė mokytojas, — bet ką aš kaltas, kad nėra žemesnio laipsnio kaip nulis.

PAIEŠKAU
Dressmaker-Operator
Norintieji šio darbo kreipkitės pas
G. Kozner
91 Claremont St., Toronto
Arba
Telefonuokite WA. 6483

Extra!
Parsiduoda Baldai
Pigiai parsiduoda visi gyvenamo namo baldai ir išsinuomuoja namas Montrealo miesto centre.
Norinti pirkti paskubėkit, nes reikalinga skubiai parduoti.
Kreipkitės:
M. N.
1128 St. George St.
Montreal, Que.

Nepraleiskite Progos
Pigiai parsiduoda vištų ūkis (farma). Naujas namas, krautuvė. Gera vieta del gazolino stoties. Prie Trans-Canada kelio. Dvi ir pusė mylios į Keewatin miestą.
Rašykite ar kreipkitės šiuo antrašu:
J. S.
P. O. Box 314
Keewatin, Ont.

KRIKŠČIONYBĖS GYNĖJAI — Krikščionybė, atrodo, virto visų tikybų žmonių religija, nes jos gynimui šiandien parengti ne tik krikščionys, o ir indijonai. Štai Indijos armijos karininkai, dabar esą su savo kariuomene Egipte, parengta kovai prieš "nekrikščionis'" vokiečius. Su jais sėdo Lama Muhammad Pasha, Cairo e giptiško garnizono komandierius.